د اسلام دریم خلیفه،

جلیل القدر صحابي،

عثمان ابن عفان رضي الله عنه

مبارک سیرت

د خپرولو شمیره: .... (۳)

Ketabton.com

لیکوال : حبل الله (المتین)

کال : ۱۳۹۸ لمریز

(c) ketabton.com: The Digital Library

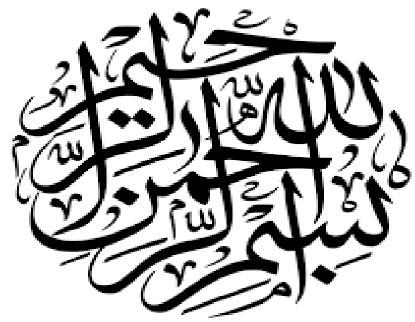

کتاب پېژندنه:

نوم : ------------- د عثمان ابن عفان (رضي الله عنه) سیرت.

لیکوال او راټولوونکی: ----- حبل الله (المتین).

ژباړن : ------------- خپله لیکوال.

ټایپ : ------------- حبل الله (المتین)

ډیزاین او PDF : -------- N. RASOOLI

کال: -------------- ۱۳۹۸ هجري لمریز

د خپرولو شمیره: -------- (۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

عنوان: .... **صفحه**
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت اوله برخه: .... (۱)
د نسب شجره يې: .... (۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت دویمه برخه: .... (۲)
عثمان (رضي الله عنه) ته ذين النورين ولې وايي: .... (۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت دريمه برخه: .... (۴)
د عثمان (رضي الله عنه) حبشې ته دويم ځل هجرت: .... (۴)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت څلورمه برخه: .... (۷)
د رقيه (رضي الله عنها سره نكاح: .... (۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت پنځمه برخه: .... (۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت شپږمه برخه: .... (۱۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د میرمنې رقيه بي بي وفات: .... (۱۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت اوومه برخه: .... (۱۲)
د تبوک غزا ته د مجاهدينو تيارول: .... (۱۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت اتمه برخه: .... (۱۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت نهمه برخه: .... (۱۹)
د ابوبکر صديق (رضي الله عنه) خلافت، باران نه کيدل او د عثمان (رض) صدقات........ (۱۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت لسمه برخه: .... (۲۱)
د عثمان (رضي الله عنه) کوهی: .... (۲۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت يولسمه برخه: .... (۲۳)
د عثمان (رضي الله عنه) فضايل: .... (۲۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت دولسمه برخه: .... (۲۵)
د حديبې صلحه: .... (۲۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت ديارلسمه برخه: .... (۲۷)
د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) خوب ليدل: .... (۲۷)
د صلحې د شرايطو متن ليک: .... (۲۸)
معاهدې شرطونه: .... (۲۸)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت څوارلسمه برخه: .... (۲۹)
مکه مکرمه کې د عثمان (رضي الله عنه) ملاقاتونه: .... (۲۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت پنځلسمه برخه: .... (۳۲)
د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت: .... (۳۲)
د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت شپاړسمه برخه: .... (۳۳)

(c) ketabton.com: The Digital Library

په عثمان (رضي الله عنه) باندې د جنت زيرى: .... (۳۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اوولسمه برخه: .... (۳۴)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت اتلسمه برخه: .... (۳۶)
په اخيستو او خرڅولو کې اسانتياوې: .... (۳۶)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت نورلسمه برخه: .... (۳۷)
د دين فکر او کرامات: .... (۳۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت شلمه برخه: .... (۳۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت اسباب او د جنت زيرى .... (۳۹)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت يوويشتمه برخه: .... (۴۱)
عبد الله ابن سبا څوک وو؟ .... (۴۱)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت دوويشتمه برخه: .... (۴۳)
د عثمان (رضي الله عنه) خوارجو باغيانو او دوکه شويو مسلمانانو ته خبرداری .... (۴۳)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت درويشتمه برخه: .... (۴۵)
د محاصرې جاري والى او د صحابه کرامو رضي الله عنهم رايې .... (۴۵)
د عثمان (رضي الله عنه) د سيرت څلورويشتمه برخه: .... (۴۶)
عثمان (رضي الله عنه) ولې له خلافته استعفا نه ورکوله؟........ (۴۶)
د عثمان (رضي الله عنه) شهادت: .... (۴۶)
د عثمان (رضي الله عنه) د شهادت پنځويشتمه برخه: .... (۴۷)
د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت دوران کې د مختلفو ملکونو فتحه کيدل: .... (۴۷)

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه[1] د سیرت (۱) برخه

نوم: عثمان.

القاب: ابو عبدالله، ذالنورین او کثیر الحیا.

عثمان غني رضي الله عنه د پلار نوم عفان ابي القاص الاموي القریشي.

د مور نوم يې: اروي بنت کریز.

د زیږیدلو ځای مختلف ښودل شوي، مکه یا طایف.

د زیږیدلو نیټه يې **۵۷۲** میلادي د عام الفیل نه شپږ کاله وروسته یعنې چې ابرهه په مکه مکرمه د حملې اراده کړې وه شپږ کاله وروسته.

ورونه يې له مور لخوا:

ولید بن عقبه، خالد بن عقبه، عمر بن عقبه، یوازې د مور نه خور آم کلثوم بنت عقبه، خپله خور آمنه بنت عفان.

د عثمان رضي الله عنه بیبیانې:

آم عمر بنت جندب، فاطمه بنت الولید، رقیه بنت النبي صلی الله علیه وسلم آم، کلثوم بنت النبي صلی الله علیه وسلم، فاخته بنت غزوان، آم بنین بنت عیینه، رمله بنت شیبه او نائله بنت الراشه.

د عثمان رضي الله عنه اولادونه:

عمرو (رضي الله عنه)، خالد (رضي الله عنه)، ابان (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه)، مریم، ولید (رضي الله عنه)، سعید (رضي الله عنه)، آم سعید (رضی الله عنها) عبد الله (رضي الله عنه)، عبد الله الصغیر (رضي الله عنه)، عبد المالک (رضي الله عنه)، عائشه (رضی الله عنها)، آم ابان (رضی الله عنها)، آم عمر (رضی الله عنها)، آم خالد (رضی الله عنها) ام ریان، آم ابان الصغری (رضی الله عنها) او اروي (رضي الله عنه).

- عثمان رضي الله عنه له ماشوموالي ډیر مهربانه او سخي انسان وو، تجارت سره يې ډیره مینه وه، همېشه به مختلفو ملکونو ته د تجارت لپاره تللو، دومره حیاناک وو، چې کافرانو به د بیت الله شریف طواف په لغړه کولو، خو عثمان رضي الله عنه به سترګې ښکته نیولی وې چاته به يې نه کتل او نه به يې خپل عورت ښکاره کولو تر دې چې خپل لباس به يې هم د چا په وړاندې نه بدلولو.
- شرابو نه يې کرکه کوله، د خپل عقل په برکت يې خپل قوم کې اوچت مقام حاصل کړی وو، سخاوت يې د جهالت دور کې هم مشهور وو، هر مسکین، فقیر، یتیم او کونډې سره به يې ممکن کومک کولو.
- د عمر (۳۴) کال يې وو چې د شام سفر باندې لاړو، عثمان رضي الله عنه خپله فرمايي، چې موږ د شام نه بیرته راروان شو، چې د آلزرقامقام ته راورسیدو نو قافله مو واړوله چې ارام وکړو، موږ لا اوده شوي نه وو، خو نیم خوبه حالت کې وو چې غیبي اواز مو واوریدو، چې پورته شئ تاسې لا تر

---

[1] - رواه مسلم شریف، والترمزي و ابن ماجه فی باب حکایة الصحابه (رض)

(c) ketabton.com: The Digital Library

او سه غفلت کې یې او مکه کې نبي علیه سلام مبعوث شوی، عثمان رضي الله عنه، فرمايي ټولو اواز واوريدو خو اواز کوونکی معلوم نه شو.

☚ نو موږ بيرته قافله بار کړه او راروان شو، چې کله مکې ته داخل شو نو تر ټولو اول ابوبکر صديق (رضي الله عنه) مخې ته راغې، ابوبکر صديق (رضي الله عنه) راته وويل چې عثمانه زه تاسې پسې ګرځېدم چېرته ورک وې؟

نو ما ورته وويل: زه خو د شام په سفر تللی وم، تجارتي قافله مې اوس راورسيده، ولې خير شه؟ زما سره دې کوم کار وو؟ نو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) راته وويل ولې ته نه يې خبر چې څه پېښې شوي؟ عثمان رضي الله عنه فرمايي ما ورته وويل خلکو لاره کې خبر کړم، نو ابوبکر صديق رض رضي الله عنه الله عنه راته وويل نو بيا ستا څه رايه ده ته خو عقلمند انسان يې تا ته دې کار کې سستي نده پکار.

که ستا د محمد (صلی الله عليه وسلم) په باره کې کوم بل نظر وي ما خبر کړه، عثمان (رضي الله عنه) وايي ما ورته وويل: زه نه پوهېږم خو تر محمد (صلی الله عليه وسلم) غوره او صادق انسان خو موږ کې بل نشته.

نو دې وخت کې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) په همدې لاره تيرېدلو، چې موږ يې وليدلو تشريف يې راوړو او ويې ويل: عثمانه د خير په کار کې سستي مه کوه او زه يوازې عربو ته نه بلکې ټولې نړۍ ته پيغمبر راستول شوی يم.

☚ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي: نور صبر را څخه و نه شو او (لا اله الاالله محمد رسول الله) کلمه مې وويله.

عثمان (رضي الله عنه) وايي: بيا مې دواړ ته د شام د الزرقا مقام اواز په باره کې وويل، چې موږ داسې لوړ اواز واوريدو، چې ټول يې رابيدار کړو خو اواز کوونکی مو و نه ليدو، چې په دې خبره باندې رسول الله صلی الله عليه وسلم او ابوبکر صديق (رضي الله عنه) دواړه بيخي زيات خوشحاله شول.

☚ عثمان رضی الله عنه فرمايي، چې کله زه کور ته لاړم، نو تره يا کاکا مې ابي الحکم خبر شو، چې تا اسلام قبول کړی؛ هغه غاړه کې رسۍ يا پړی راته واچولو او ټول بدن يې راته کلک وتړلو، بيا يې راته وويل: تر څو چې دې دغه د يتيم دين نوي پرېنخودې نه دې پرېږدم، عثمان (رضي الله عنه) فرمايي: چې ما ورته وويل: قسم په هغه ذات چې ماته يې هدايت نصيب کړی، چې غوښې مې ټوټه، ټوټه پرې کړې که مې ددې دين نه راوګرزوې.

☚ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايي: چې کله مې تره ابو الحکم پوی شو چې اراده مې کلکه ده نو بيرته يې خوشې کړم، نو سمد ستي دار ارقم ته راغلم چې دې وخت کې فقط ابوبکر صديق (رضي الله عنه)، علي (رضي الله عنه)، زيد بن حارث (رضي الله عنه) او خديجه رضی الله عنها مسلمانان شوي وو، چې نارينه وو کې څلورم زه وم.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان ذين النورين (رضي الله عنه) د سيرت (۲) برخه:

➤ د انس ابن مالک (رضي الله عنه) څخه روايت دی، چې رسول الله صلی الله عليه وسلم فرمايلي دي، چې زه به د هغه چا نه څنګه حيا نه کوم چې ملايکې ترينه حيا کوي؟

عثمان رضی الله ته ذی النورين ولې وايې؟

دا ځکه، عثمان رضی الله عنه د رسول الله صلی الله عليه وسلم دوه لورګانې په نکاح کې اخيستې وې، اول يې رقيه (رضي الله عنه) بيا چې کله هغه وفات شوه نو ام کلثوم (رضي الله عنه) يې ورته په نکاح کړه، تفصيل به يې په خپل وخت ذکر شي.

کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته معلومه شوه، چې د عثمان (رضي الله عنه) تره ابو الحکم هغه ترلی وه او همدغه وخت نه بعد کافرانو ياسر (رضي الله عنه) او آم ياسر (رضي الله عنه) مور او زوی شهيدان کړل نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) خپل صحابه راغونډ کړل او ورته يې وفرمايل که تاسو هجرت کولای شئ؟ نو تاسې حبشې ته هجرت وکړئ زما خو تره ابو طالب شته هغه زما دفاع کوي خو تاسو ته خطر دی.

تاسو خو ياسر (رضي الله عنه) او دهغه مور وليدل، چې کافرانو شهيدان کړل، نو تاسې حبشې ته لاړ شئ هلته يو عادل بادشاه دی، چې اصمحه نوميږي هلته څوک په چا ظلم نه شي کولای، تاسو هلته اوسئ تر څو چې دغه دين مظبوط شي او ملګري مو زيات شي بيا به راشئ، نو (۱۵) يا (۱۶) تنان هجرت کولو ته تيار شول، چې د دوی په سر کې عثمان (رضي الله عنه) وو، او دغه په اسلام کې اولنی هجرت وو چې دغه کسانو ته په برخه شو.

(۱) عثمان ابن عفان (رضي الله عنه)

(۲) رقيه (رضی الله عنها) بنت محمد (صلی الله عليه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) بي بي.

(۳) ابو حذيفه ابن عقبه (رضي الله عنه).

(۴) سهلة بنت سهل (رضی الله عنها) د ابو حذيفه بي بي.

(۵) بير ابن عوام (رضي الله عنه).

(۶) مصعب ابن عمير (رضي الله عنه).

(۷) عبد الرحمن ابن عوف (رضي الله عنه).

(۸) ابو سلمه بن عبد الاسد (رضي الله عنه).

(۹) ام سلمه (رضی الله عنها) بنت ابی امية د ابي سلمه بي بي.

(۱۰) عثمان ابن مظعون (رضي الله عنه).

(۱۱) عامر ابن ربيعة (رضي الله عنه).

(۱۲) ليلا بنت ابي خصمة (رضی الله عنها) د عامر ابن ربيعة بي بي.

(۱۳) ابو سبره بن ادهم (رضي الله عنه).

(۱۴) حاطب بن عمرو (رضي الله عنه).

(۱۵) سهيل (رضي الله عنه).

(۱۶) عبد الله ابن مسعود (رضي الله عنه).

رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د دغې مهاجرينو مشر عثمان ابن مظعون رضي الله عنه وټاکلو، دوی چې کله له کورنو څخه ووتل او نيل درياب ته ورسيدل د مکې مشرکين خبر شول نو سمدستي يې تکړه په آسونو سواره کسان ورپسې واستول؛ خو هغوی چې څنګه هلته رسيدلي وو دوه کشتۍ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته موجود وې هغه کشتۍ عثمان (رضي الله عنه) په کرایه واخیستې هره یوه یې په یو دینار او دغه (۱۵) تنان مهاجرین پکې سپاره شول، کله چې کشتۍ د نیل دریاب منځ ته ورسیده د مشرکینو کسان د نیل دریاب غاړې ته ورسیدل؛ خو هغوی ته نورې کشتۍ په لاس ورنغلې چې په کې سواره شي نو بیرته ستانه شول.

او دغه مهاجرین الله (ج) سلامت حبشې ته ورسول، هلته یې د اصحمة بادشاه سره ارام او سیدل پیل کړل؛ خو په همدې وخت کې یو بل ظالم بادشاه په حبشه حمله وکړه غوښتل یې دغه بادشاه مړ کړي، نو دوی د دریاب پورې غاړه د حبشي د بادشاه د فوځ سره سخت مقاومت وکړ.

ام سلمه (رضی الله عنها) فرمایي: په دې وخت کې په موږ سخته پریشاني راغله چې الله ج دې نکړي که دغه عادل بادشاه مړ شي نو زموږ به څه حال کېږي او په بې صبرئ سره مو انتظار کولو اخر کې مو فیصله وکړه، چې زموږ یو تن باید هلته ورشي که جنګ دوامداره شو کومک به ورسره وکړي او که د حبشې بادشاه کامیاب شو نو موږ ته به زر خبر راورسوئ، نو؛ موږ ټولو به دعاګانې کولې چې الله ج دغه عادل بادشاه کامیاب کړي نو زبیر ابن عوام (رضی الله عنه) لامبو یاده وه او تکړه هم وو، هغه ته مو ژیړ یا د پسه پوستکی ډک کړ او له سینده پرې پورې تلو، دې وخت کې د اصحمه بادشاه لښکر کامیاب شو او هغه بل ظالم یې ووژلو او فوځ یې وتښتېدو، نو زبیر ابن عوام (رضي الله عنه) بیرته په بیړه دې خوا ته راپورې وتلو او موږ ته یې خپل څادر باندې اشارې شروع کړې چې موږ پوی شو چې بادشاه اصحمه کامیاب شوی نو دومره خوشحاله شو چې حد یې نشته، د همدې کال شوال میاشت کې اوازه خپره شوه چې د مکې مشرکینو اسلام قبول کړی، ام سلمه (رضي الله عنه) فرمایې موږ بیرته راستانه شوو، چې خپلو خلکو پسې ډیر خپه وو خو کله چې مکې مکرمې ته رانژدې شو نو معلومه شوه چې هغه اوازه درواغ وه، بعضې مهاجر بیرته حبشې ته لاړل او بعظې مکې مکرمې ته داخل شول.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت (۳) برخه:

دوهم وار د حبشې هجرت[2]

➤ په روایتونو کې ذکر شوي کله چې د حبشې نه اولنې مهاجرین بیرته راوګرزېدل او مکې مکرمې ته نژدې شول نو معلومه شوه چې د مکې د مشرکینو د اسلام راوړلو خبره درواغ وه بعضې بیرته لاړل او بعضې پټ د چا خوا ته لاړل او امن یې وغوښتو؛ خو د مشرکینو ظلمونه هماغسې جاري وو.

➤ ام سلمه (رضی الله عنها) فرمایې، چې ما رسول الله صلی الله علیه وسلم ته د حبشې د امن او عدل ذکر وکړو او ورته مې ویل چې هلته موږ ته د خپل عبادت مکمله ازادي وه، هغوی په موږ هېڅ پابندي نه وه لګولې، نو رسول الله صلی الله علیه وسلم بیا صحابه کرامو ته د هجرت امر وکړ، نو دا ځل (۸۳) نارینه او (۱۸ یا ۱۹) ښځې هجرت ته تیار شول؛ خو دومره لوی تعداد مهاجرینو پټ تلل هم له ستونزو خالي نه وو ځکه اول ځل هجرت باندې مشرکین رابیدار شوي وو، بلهدا چې په دې دویم

---

[2] - البدایه والنهایه او مسلم شریف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځل هجرت کې هم عثمان (رضي الله عنه) او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لور او د عثمان (رضي الله عنه) بي بي هم وه او رسول الله صلی الله علیه وسلم سره ډېر زيات فکر وو، چې دوی څنګه هلته پخير سره سلامت ورسيږي نو د تير هجرت پشان يې ورته د شپې پروګرام برابر کړو او دغه مهاجرين ووتل کله چې سحر شو مکه مکرمه کې اوازه شوه، چې زيات تعداد مسلمانانو بيا هجرت کړی نو ټول مشرکين سره راټول شول چې څنګه چل وکړي ځکه اولني ځل باندې چې يې ځوانان ورپسې ليږل وو هغوی تري له دريابه پوري وتي وو نو دا ځل به هم دا کار ناکام وي اخر يې فيصله وکړه چې موږ بايد نجاشي ته تحفې ورولېږو او د هغوی شيطاني ورته وکړو او عيبونه يې ورته بيان کړو، چې موږ ته يې په لاس راکړي او بيا موږ ورسره هغه څه وکړو چې زموږ زړه يې غواړي، نو ؛ تحفې يې راغونډې کړې او عمرو ابن العاص (رضي الله عنه) چې لا تر اوسه مسلمان شوی نه وه، او عبد الله بن ربيعه ته يې ورکړې او حبشې ته يې ولېږل، مهاجرين هم په خيريت هلته رسيدلي وو.

عمرو ابن العاص چې هوښيار او زيرک وه د شپې يې د نجاشي درباريانو سره ملاقاتونه وکړل تحفې يې ورکړې او هغوی يې راضي کړل چې تاسو به صبا ته زموږ د خبرو تصديق کوئ او نجاشي بادشاه به دې ته راضي کوئ، چې دغه مهاجر موږ ته واپس راکړي، صبا ته چې کله عمرو ابن العاص او عبد الله ابن ربيعة دربار ته د تللو اجازت واخيستو نو اول يې سجدې ولړولې بيا نجاشي بادشاه ته مخامخ ودريدل او خپلې د مکر او فريب نه ډکې خبرې يې پيل کړې او ويې ويل:

☜ بادشاه عالي جناب دغه تاته راغلي خلک ټول بدکاره، بد اخلاقه، کم عقله او د خپلو مشرانو نافرمانه خلک دي دوی به دلته هم فساد خپور کړي.

☜ زياته يې کړه دغه خلکو خپل د پلار نيکه دين پريښې نوی دين يې پيدا کړی، دوی نه ستا په دين دي او نه زموږ په دين نو ځکه ته د دوی له شره ځان خلاص کړه او موږ ته يې وسپاره.

او د دوی دغه خبرې درباريانو هم په مد وشد ورسره تکرار ولې، چې هو بادشاه صاحب د دوی نه موږ ته خطره ده او درباريانو هغه تحفې چې د بادشاه لپاره وې هم پيش کړې، خو نجاشي بادشاه يو عادل انسان وو امر يې وکړو چې د دې مهاجرو له ډلې يو مشر يې راولئ چې د هغوې خبرې هم واورم؛ نو کله چې مهاجرو ته خبر ورسيد، چې د مکې مشرکينو ورپسې خلک رالېږلي او بادشاه ته يې شکايت کړی نو په خپلو کې يې مشوره وکړه چې بايد جعفر ابن ابي طالب (رضي الله عنه) چې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د تره زوی دی او ښه فصيحه ژبه لري ورولېږي تر څو د مهاجرينو نه دفاع وکړي.

نو کله چې جعفر (رضي الله عنه) د نجاشي دربار ته داخل شو نو،

➔ د اسلام تحفه يعنې سلام على عبد الله الصالح يې وويل او بادشاه ته مخامخ شو، نو دغه اول فرصت وو چې عمرو ابن العاص ته په لاس ورغې بادشاه ته يې وويل ګوره ما درته نه وو ويلي، چې بې ادبه دي؟

➔ ده تا ته سجده ونکړه چې دا ستا لپاره بې عزتي ده.

➔ بادشاه له جعفر (رضي الله عنه) پوښتنه وکړه سجده دې ولې و نه لګوله؟

➔ جعفر (رضي الله عنه) ورته وويل موږ ته اسلام غير د الله جل جلا له نه د سجدې اجازت نه راکوي.

(c) ketabton.com: The Digital Library

← بيا نجاشي ورته وويل، چې تاسې ولې د پلار نيکه دين پرېښود ؟

← **جعفر** (رضي الله عنه) ورته وويل، موږ به خپلې لورګانې ژوندۍ ښخولې، يو بل به مو په ناحقه وژل، زنا به مو کوله، دشمنياني به سلګونه کلونه روانې وې، مالدار به غريب وژل، خو چا به ترينه پوښتنه نه کوله موږ به په خپل لاس بتان جوړ کړل بيا به مو ورته سجدې کولې، دبيت الله نه به مو په لغړه طوافونه کول، د حيا په نوم موږ هيڅ نه پيژندل، رشوت، سود ، جواري زموږ عادت وو.

بيا الله(ج) موږ ته نبي صلی الله عليه وسلم راولېږلو ، چې د بهترين خاندان نه دی، موږ يې د پورته ذکر شوو بدو عملونو راوګرزولو ، د يو الله (ج) عبادت مو شروع کړو هغه موږ ته د صله رحمۍ، نيکو اخلاقو، ظلم نه کولو ، سود ، رشوت او جواري نکولو امر کوي، دښمني نه کولو ترغيب راکوي

نو نجاشي ورته وويل:

← ايا تاسو سره د هغه کتاب نه څه شته چې ماته يې واوروئ؟

← **جعفر** (رضي الله عنه) ورته وويل هو دادی.

← نو بيا **جعفر** (رضي الله عنه) د سورت مريم اولنی مبارک اياتونه په اطمنان او ښکلي اواز تلاوت کړل، چې د نجاشي زړه ورته نرم شو ، تاثير يې وربانديې وکړ او په ژړا شو تر دې چې ږيره يې لمده شوه کله چې درباريانو د نجاشي بادشاه ژړا وليده هغوی هم د مکر ژړا ګانې شروع کړې تر هغې چې مخې ته يې کوم شيان ايښي وه هغه لامده شول.

← بيا نجاشي عمرو ابن العاص (رضي الله عنه) او عبد الله بن ربيعه ته وويل تاسو تلای شئ، قسم دی چې هيڅ کله به هم درته دغه خلک تسليم نکړم او د هغوی هغه تحفې يې بيرته واپس کړې.

عمرو ابن العاص او عبد الله بن ربيعه بيرته راروان شول، چې لږ مزل يې وکړو عمرو ابن العاص وويل قسم دی زه يو ځل بيا صبا ورځم او دا وار د چل فريب او درواغو کار اخلم.

عبد الله ابن ربيعه ورته وويل: ظالمه موږ خپل کوښښ وکړ او ته خو پوهيږې چې دغه مهاجرو کې زما او ستا دواړو خپلوان شته نور ترې تير شه رازه چې لاړ شو خو عمرو ابن العاص و نه منله بيرته راستانه شول.

صبا ته بيا دربار ته حاضر شول او ويې ويل: بادشاه صاحب دا خلک ستاسو دين پسې هم بد وايې ته ترې پوښتنه وکړه بادشاه بيا جواب وروليګلو چې يو تن راشي او خپله صفايې وړاندې کړي.

دغه خبر مسلمانان زيات تشويش کې کړل کله چې دغه بادشاه او رعيت يې عيسايان وه نو بيا يې **جعفر** (رضي الله عنه) وروليګلو:

جعفر (رضي الله عنه) ته ټولو وويل: دروغ ويل فايده نلري رښتيا خبره ورته کوه چې هر څه کېږي نصيب به مو وي، **جعفر** (رضي الله عنه) بادشاه ته حاضر شو بادشاه ترې پوښتنه وکړه، چې تاسو د عيسی عليه السلام په باره کې څه عقيده لرئ؟

← **جعفر** (رضي الله عنه) ورته وويل، چې عيسی (ع) د الله (ج) بنده او رسول دی، د مريم بي بي زوی او پوکی نه پيدا شوی دی، د الله (ج) په حکم يې مړي ژوندي کول او د الله (ج) په حکم يې مريضان روغول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

➔ نجاشي چې کلکه دا خبرې واوریدلې یو ډکې یې راوچت کړ او ویې ویل قسم په الله (ج) عیسی (ع) د دې ډکي په اندازه نه زیات او نه کم دی همدغه خبره بیخي صحیح ده.

➔ بیا نجاشي عمرو ابن العاص ته وویل که تاسو سفیران نه وای ما به تاسو قتل کړي وای، خو ځان وباسئ او بیا دلته رانشئ، دوی دواړه بیرته نا امیده راستانه شول، او مسلمانانو حبشه کې ارام ژوند پیل کړو.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت مبارک (۴) برخه [3]

د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لور رقیه (رضي الله عنها) سره نکاح:

د رسول (صلی الله علیه وسلم) د بعثت نه مخکې د رسول صلی الله علیه وسلم دوه ترونه ابولهب او ابوطالب رسول (صلی الله علیه وسلم) او بي بي خدیجې (رضی الله عنها) ته راغلل، چې دواړه لورګانې رقیه او ام کلثوم د ابولهب ځامنو ته ورکړي، چې دې کار رسول الله صلی الله علیه وسلم او بي بي خدیجه (رضی الله عنها) زیات خفه کړل، ځکه چې ابولهب یو بد اخلاقه، بد کرداره او ظالم انسان وو، او ښځه یې ام جمیل هم له ده بدتره، بد زبانه، بد کرداره او بد اخلاقه وه،

خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او بي بي خدیجې (رضی الله عنها) ځکه انکار نشو کولای، چې ابو طالب ورسره وه او ابو طالب په رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زیات مهربانه وو، همده یې پالنه کړې وه.

نو ځکه یې دواړه لورګانې د ابولهب زامنو ته ورکړې، خو بي بي خدیجې (رضی الله عنها) به همېشه سوالونه کول چې الله (ج) دې دا ودونه ونکړي او کوم مشکل پکې جوړ شي، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مبعوث شو نو تر ټولو زیات مخالفت یې همدې ملعون تره او ښځې ام جمیل کولو چې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او بي بي خدیجې (رضی الله عنها) کرکه نوره هم زیاته شوه.

یوه ورځ رسول صلی الله علیه وسلم بیت الله شریف کې ناست وو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) هم ورسره وو، چې لعنتي ام جمیل راغله او لاسونه یې د شګو ډک کړي وه چې راورسیده له خولې یې زګونه روان وو او ابو بکر صدیق (رضي الله عنه) ته یې وویل، چېرته دی هغه د نبوت دعویدار چې خوله یې له شګو ډکه کړم او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یې ړډ ړډ کتل او لیدلو یې نه، بیا بیرته له بیت الله شریف ووتله نو ابو بکر صدیق (رضي الله عنه) له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه پوښتنه وکړه، چې یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ام جمیل خو تا ته کتل ایا ته یې نه لیدلې؟ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل چې الله (ج) ورته په سترګو پردې واچولې دغه واقعه د صفا د غونډۍ نه وروسته وه.

او د صفا واقعه داسې وه، کله چې دغه آیات مبارک نازل شو،

---

[3] - ماخوذ من کتاب الاستعاب باب حکایة الصحابه، البدایه والنهایه، وصحیح مسلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحیم، وَأَنْذِرْ عَشِيْرَتَکَ الْأَقْرَبِيْنَ،

ژباړه: تر ټولو لومړی خپل خپلوان وویروه او دعوت ورکړه.

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپل ټول خپلوان راټول کړل د صفا غونډۍ سره، بیا یې ورته وویل، چې که زه تاسو ته ووایم چې یو خطرناک دښمن تاسو باندې حمله کوونکی دی تاسو به یې ومنئ چې زه رښتیا وایم؟

ټولو په یو اواز ورته وویل هو ته همېشه رښتینی یې تا کله هم درواغ ندي ویلي، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل نو زه تاسو د الله (ج) د عذاب نه ویروم تاسو زما نبوت ومنئ او مسلمانان شئ، دې وخت کې ابولهب لعین اوچت شو ویې ویل هلاک شې، نعوذ بالله تا موږ د دې لپاره راغوښتي یو، نو الله (ج) د تَبَّتْ يَدَا أَبِيْ لَهَبٍ وَّتَبَّ مبارک سورت نازل کړو، چې دې کې د ابولهب او د ده د ښځې بدي بیان شوې وه نو ځکه ام جمیل پورته عمل وکړو، کله چې ملعون ابولهب کور ته لاړو نو دواړو ښځې او خاوند خپلو ځامنو ته عتبه او عتیبه ته وویل، که تاسو د محمد (صلی الله علیه وسلم) لورګانو ته طلاق ورنکړ ستاسې لیدل په موږ حرام دي تاسو نه ګورئ چې محمد (صلی الله علیه وسلم) وایې چې زموږ په باره کې سورت نازل شوی.

هغوی کې عتیبه بې له کوم مشکل طلاق ورته ولېږلو خو عتبه په دې کفایت ونکړ او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور ته راغې اول یې کنځل وکړل بیا یې طلاق ورکړ، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته خیرا وکړه چې د الله (ج) د زمریانو نه دې یو زمری دربانـدې مسلط شي چې همدا سې وشول او زمري ټوټه ټوټه کړو چې تفصیل به یې بیا وروسته بیان کړو.

دغه زمانه کې هم طلاق یو لوی عیب او شرم ګڼل کیدو نو ځکه بي بي رقیه (رضی الله عنها) او بي بي ام کلثوم (رضی الله عنها) دواړو ځان خپلې مور بي بي خدیجې (رضی الله عنها) غېږ ته واچوو او په ژړا شوې.

بي بي خدیجې (رضی الله عنها) ورته وویل، دا خو زما ارمان وو، چې دا سې وخت راشي چې تاسو دواړه د واده نه مخکې له دې لعینانو خلاصې شۍ او ما به الله (ج) ته سوالونه کول تاسو مه خپه کېږئ، الله (ج) به تاسو ته غوره خاوندان درکړي.

نو عثمان (رضي الله عنه) چې خبر شو چې عتبه بن ابي لهب او عتیبه بن ابي لهب د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لورګانو ته طلاق ورکړی، نو له فرصت نه یې استفاده وکړه او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته یې د بي بي رقیه (رضی الله عنها) د واده پیغام ورولېږلو چې دې سره به یې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره رشته نوره هم مضبوطه شي او د نبي اخرزمان (صلی الله علیه وسلم) لور به یې هم په نصیب شي چې دغه پیغام باندې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او بي بي خدیجه (رضی الله عنها) زیات خوشحاله شول او دواړو بي بي رقیه (رضي الله عنها) ورته په نکاح ورکړه.

د بي بي رقیه (رضی الله عنها) یې د حبشې د هجرت په وخت یو زوی عبدالله هم پیدا شو، عثمان (رضي الله عنه) د حیا یوه نمونه وه ډېر زیات حیاناک وه، سعید ابن العاص (رضي الله عنه) د عایشې صدیقې (رضي الله عنها) نه روایت کوي چې یوه ورځ رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور کې تشریف فرما وه، او اړخ یې لږولی وه او پښې مبارکې یې تر پنډیو ښکاره وې نو ابوبکر صدیق

(c) ketabton.com: The Digital Library

(رضـــي الله عنــــه) راغــــی اجـــازت یــــې وغوښـــتو او راغــــې، خـــو رســـول الله (صـــلی الله علیــــه وســـلم) هماغســـې پـــروت وو بیـــا عمـــر (رضـــي الله عنـــه) اجـــازت وغوښـــتو او راغـــې خـــو رســـول (صـــلی الله علیـــه وســـلم) هماغســـې پـــروت وو او پنـــډۍ مبـــارکې یـــې ښـــکاره وې بیـــا عثمـــان (رضـــي الله عنـــه) اجـــازت وغوښـــتو نـــو د راتلو مخکې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پورته شو او خپلې پنډۍ مبارکې یې پټې کړې.

نـــو مـــا لـــه رســـول الله (صـــلی الله علیـــه وســـلم) نـــه پوښـــتنه وکـــړه چـــې یـــا رســـول الله زمـــا پـــلار او عمـــر (رضـــي الله عنـــه) راغلـــل ســـتا پنـــډۍ مبـــارکې ښـــکاره وې او تـــه پـــروت وې، خـــو چـــې عثمـــان (رضـــي الله عنـــه) راغـــی تـــه پورتـــه شـــوې او پنـــډۍ دې هـــم پټـــې کـــړې، نـــو رســـول الله (صـــلی الله علیـــه وســـلم) ورتـــه وفرمایـــل زه بـــه لـــه هغـــه چـــا ولـــې حیـــا نـــه کـــوم چـــې ملایکـــې ترینـــه حیـــا کـــوي او بلـــه دا چـــې عثمـــان (رضـــي الله عنـــه) دومـــره حیانـــاک دی کـــه زه همدا ســـې پـــروت وی او پنـــډۍ مـــې ښـــکاره وی نـــو هغـــه چـــې د کـــوم ضـــرورت او کـــار لپـــاره راغلـــی وه هغه به ترینه پاتې وو او بیرته به لاړ وه نو ځکه زه ورته راکیناستم.

➔ یـــو حـــدیث شـــریف کـــې د عبـــد الله ابـــن قـــیس (رضـــي الله عنـــه) نـــه روایـــت دی چـــې رســـول الله (صـــلی الله علیـــه وســـلم) زمـــا ســـره د قجـــورو بـــاغ کـــې ناســـت وه او ابـــو لختـــي کـــې یـــې پښـــې اچـــولې وې او ابـــه بهیـــدلې چـــې دروازه وټکیـــده نـــو رســـول الله (صـــلی الله علیـــه وســـلم) وفرمایـــل، ابـــن قیســـه ورشـــه یـــو داســـې کـــس راغـــې چـــې جنتـــي دی دروازه ورتـــه خلاصـــه کـــړه، عبـــد الله قـــیس (رضـــي الله عنـــه) فرمـــایي چـــې زه ورغلـــم دروازه مـــې خلاصـــه کـــړه نـــو ابـــوبکر صـــدیق (رضـــي الله عنـــه) وو ، هغـــه رادننـــه شـــو هغـــه هـــم پښـــې مبـــارکې اوبـــو کـــې ښـــکته کـــړې بیـــا چـــا دروازه وټکولـــه بیـــا رســـول الله (صـــلی الله علیـــه وســـلم) وفرمایـــل ورشـــه دروازه خلاصـــه کـــړه یـــو جنتـــي شـــخص راروان دی چـــې مـــا دروازه خلاصـــه کـــړه هغـــه عمـــر (رضـــي الله عنـــه) وو ، هغـــه هـــم پښـــې مبـــارکې د اوبـــو لښـــتي کـــې ښـــکته کـــړې، بیـــا دروازه وټکـــول شـــوه بیـــا رســـول الله (صـــلی الله علیـــه وســـلم) وفرمایـــل ورشـــه یـــو جنتـــي شـــخص راغـــی دروازه ورتـــه خلاصـــه کـــړه چـــې زه ورغلـــم نـــو عثمـــان (رضـــي الله عنـــه) وه هغـــه هـــم د اوبـــو لښـــتي کـــې خپلـــې پښـــې مبـــارکې ښـــکته کـــړې، دوی ټولـــو تـــه بـــار بار د جنت زیری ورکول شوی وه.[*]

✵ ✵ ✵ ✵ ✵

د عثمان ذی النورین رضي الله عنه د سیرت (۵) برخه.

کلـــه چـــې عثمـــان (رضـــي الله عنـــه) دوهـــم ځـــل بیـــا حبشـــې تـــه هجـــرت وکـــړ؛ نـــو هلتـــه مســـلمان مهـــاجرین لـــږ لـــږ نـــور هـــم روان وه او نجاشـــي هـــم اســـلام راوړی وه؛ خـــو د خلکـــو لـــه ویـــرې یـــې فقـــط مســـلمانانو تـــه اظهـــار کـــړی وه.

بـــل خـــوا مکـــه معظمـــه کـــې د مکـــې یـــو د لویـــو ســـردارانو - ولیـــد بـــن مغیـــره او احیحـــة هـــم اســـلام راوړی وه نـــو کلـــه چـــې مهـــاجرین خبـــر شـــول ډیـــرو پکـــې د بیرتـــه راســـتنیدو تکـــل وکـــړ، ځکـــه ټولـــو نـــه ډیـــر محبـــوب خپلوان پاتې وه، چې هغې کې عثمان (رضي الله عنه) او بي بي رقیه (رضی الله عنها) هم وه.

---

[*] اخرجه صحیح مسلم فی باب عثمان ابن عفان رض صفحه 6363_6362 کتاب نظرات فی تاریخ خلفاء الراشدین استاذ حلمی ناصر مصر
حیاة الصحابه رض باب عثمان رض.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ټول (33) نفرو د بیرته تللو اراده وکړه چې عثمان (رضي الله عنه) بي بي رقیه (رضی الله عنها) او ځوی یې او زبیر ابن عوام د بي بي خدیجې (رضی الله عنها) خوری او عبدالله ابن جحش د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د پلار لخوا نه د ترور زوی، والسکران بن عمرو (رضي الله عنه) او نور صحابه مهاجرین وه.

بي بي رقیه (رضی الله عنها) خپلې مور بي بي خدیجې (رضی الله عنها) پسې ډیره خپه وه ځکه چې د هغې عمر هم زیات وو بل خوا خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پسې هم خپه وه، چې چا ورته تکلیف نه وي رسولی.

خو حبشه یو افریقایي ملک وه او له مکې ډیره لرې پرته سیمه وه، څوک د مکې د خلکو له احواله څخه نه خبریدل، دلته مکه کې ام المومنین خدیجې (رضی الله عنها) خپل روح الله (ج) ته سپارلی وه.

او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) تره ابو طالب هم وفات شوی وه، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ډیر زیات پریشانه وه ځکه تر ټولو زیات په همدې دوه تنانو ډاډه وو دواړه ترې وفات شول نو د هجرت فیصله یې وکړه او اخر یې هجرت هم وکړو؛ خو د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نورې لورګانې پاتې شوې وې او ام سلمه (رضی الله عنها) هند بنت ابي امیه چې د اول هجرت نه بعد مکه کې پاتې وه هم ورسره بي بي رقیه (رضی الله عنها) حبشه کې مهاجره وه، خو رقیه (رضی الله عنها) ته د مکې هیڅ احوال معلوم نه وو، نو رقیه (رضی الله عنها) خپل خاوند عثمان (رضي الله عنه) ته وویل مور پلار مې ډیر یادیږي او زړه مې دا سې ګواهي کوي چې مکه کې کومه لویه پېښه شوې ده؛ که ستا خوښه وي بیرته به لاړ شو؟

عثمان (رضي الله عنه) هم د هجرت لمبو سوزولی وو، ورته یې د تیارۍ حکم وکړ، عثمان (رضي الله عنه) رقیه (رضی الله عنها) او خپل ماشوم عبدالله راروان کړل کله چې له ډیر مشقت او اوږد سفر نه بعد مکې ته راورسیدل نو مکه کې دا سې چپه چوپتیا وه لکه چې خزان وهلې وي نو رقیه (رضی الله عنها) تر ټولو اول د خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) کور ته لاړه هلته یې ام کلثوم (رضی الله عنها)، فاطمه (رضي الله عنها) او ام سلمه (رضي الله عنها) وموندل مور یې تر سترګو نشوه.

بل خو هغوی هم د دې په ځای چې د رقیې (رض) راتلو ته یې باید د خوشحالۍ اظهار کړی وای نو د دې استقبال یې په اوښکو تویولو وکړ نو رقیه (رضي الله عنها) پوښتنه وکړه مور مې چیرته ده؟

هغوی ټول چوپ وه بیا یې وویل زر شئ وو ایی پلار مې څه شو؟ ما ته یې زر راولئ.

نور مې زړه چوي، هلئ زر شئ وو ایی کله هغوی چیرته دي، نو هغوی ترې غیږ چاپیرې کړې ورته یې وویل مور، مور خپل روح الله (ج) ته سپارلی او پلار جان مکه پریښې مدینې ته یې هجرت کړی او ابو طالب هم مړ شوی دی.

اخر کې ام سلمه (رضی الله عنها) ورته د لاسه ورکړه چې ته مه خفه کیږه مور هم مدینې منورې ته ځو خو فقط د فرصت انتظار کوو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به موږ پسې زید بن حارثه (رضي الله عنه) رالیږي، بل خوا عثمان (رضي الله عنه) باندې هم د دې خبر په اوریدو مکه مکرمه سور تنور شوه، نو رقیه (رضی الله عنها) ته یې وویل زر شه تیاری وکړه چې مدینې منورې ته لاړ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیه (رضي الله عنها) هم د خپل پلار رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لیدلو ته ډیره لیواله وه دواړو د خپل ځوی په شمول مدینې منورې ته هجرت وکړ او خپل حبیب (صلی الله علیه وسلم) سره یو ځای شول.

لاره ډیره اوږده وه او د مشرکینو لخوا نه ورته خطر وو خو دوی الله (ج) روغ جوړ ورسول او کوم مانع موجود نه شو.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د رقې (رضی الله عنها) او عثمان (رضي الله عنه) د ورتلو نه خبر شو بیخي زیات خوشحاله شو او هغه لا پخوا زید بن حارثه (رضي الله عنه) مکې ته د ام کلثوم (رضي الله عنها) او فاطمې (رضي الله عنها) راوستو لپاره استولی وه، چې فقط څو ورځې بعد یې هغوی هم راوستل.

عثمان (رضی الله عنها) مدینه منوره کې هم خپل تجارت شروع کړ او ډیر لږ وخت کې یې وده ورکړه چې د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت په برکت انصار او مهاجرین ټول ترې مستفید کیدل او د عثمان (رضي الله عنه) سخاوت هلته هم مشهور شو.

او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به هم ورته د تجارت کولو او د حلال تجارت کولو اجرونه بیانول.[۱]

✲ ✲ ✲ ✲ ✲

د عثمان (رضي الله عنه) د سیرت مبارک (۶) برخه:

د عثمان رضي الله عنه د میرمنې بي بي رقې رضي الله عنها وفات.

کله چې عثمان (رضي الله عنه) مدینې منورې ته تشریف یوړو نو بي بي رقیه (رضی الله عنها) خپلې مور بي بي خدیجې (رضی الله عنها) پسې د زیات خفګان له امله مریضه شوه.

دې وخت کې د بدر غزوه پېښه شوه، د بدر غزوه د اسلام تر ټولو مهمه غزوه وه چې مسلمانانو په کې بری حاصل کړ او د کفارو ټول سرکښه مشران پکې مردار شول تر (۷۰) کسانو مردار او همدومره اسیران شول، خو عثمان (رضي الله عنه) چې کله دې غزوې ته تیاری ونیوه نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) چې خپله ګرانه لور او د دې خراب حالت ولیدو نو عثمان (رضي الله عنه) ته یې وفرمایل ته مور سره مه زه ما ته د بي بي رقیه (رضی الله عنها) حالت سم نه ښکاري ته، د دې د خدمت لپاره باید پاتې شې او عثمان (رضي الله عنه) چې مکمل تیاری یې نیولی وه بیا هم د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مشوره ومنله او پاتې شو.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) او نور صحابه کرام د بدر له فتحې کامیاب بیرته راستانه شول او مدینه منوره کې خلکو یو بل ته د خوشحالۍ زیري ورکول نو په همدې ورځ بي بي رقیه (رضی الله عنها) هم د ځنکدن حالت ته ورسیده، رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته راغی په تندي یې ښکل کړه او هغې خپل روح الله (ج) ته وسپارلو، چې د بي بي رقیه (رضی الله عنها) مرګ ټوله مدینه منوره بیرته د خوشحالۍ نه ژړا ته بدله کړه.

---

[۱] - حلیة الاولیاء باب عثمانؓ، کتاب الاستیعاب باب خلفاء الراشدین:

(c) ketabton.com: The Digital Library

عثمان (رضي الله عنه) هم ډیر زیات خپه شو، چې هم بي بي رقیه (رضی الله عنها) وفات شوه او هم له غزوې پاتې شوی وه، د بي بي رقیه (رضی الله عنها) تر وفات لږ وخت وروسته ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) عثمان (رضي الله عنه) ولیدو چې ډیر زیات خپه دی؛ نو پوښتنه یې ترې وکړه، چې ولې خپه یې عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل دوه خبرو خپه کړی یم یو د بي بي رقې (رضی الله عنها) مرګ او بل د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره د رشتې شکیدلو، ما په دې افتخار کولو چې رسول الله صلی الله علیه وسلم مې خسر دی، چې دا ماته د جنت ته د تللو یو زیری وه، خو اوس هغه رشته ختمه شوه، نو ځکه شپه او ورځ ناکراره یم؛ نو دغه خبره ابوبکر صدیق (رضی الله عنه) رسول الله صلی الله علیه وسلم ته یاده کړه ځکه چې د بي بي رقې (رضی الله عنها) غوښتنه او نکاح هم د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) په واسطه تر سره شوی وه.

نو رسول الله صلی الله علیه وسلم ورته د بي بي ام کلثوم د نکاح وړاندیز وکړو چې په دې خبره ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) زیات خوشحاله شو.

کله چې ابوبکر (رضي الله عنه) دغه خبر عثمان (رضي الله عنه) ته ورسوو نو د ډیرې خوشحالۍ نه د عثمان (رضي الله عنه) له سترګو مبارکو اوښکې توی شوې ځکه چې د عثمان (رضي الله عنه) په خاطر کې دا خبره بیخي نه وه، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به ورته دوهمه لور هم په نکاح کړي.

په همدې طریقه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته کلثوم هم په نکاح کړه او عثمان (رضي الله عنه) ته بیا په یو وخت دوه خوشحالۍ په نصیب شوې، یوه د واده بله د رسوالله صلی الله علیه وسلم د رشتې.

چې د دې بختورو ودونو تفصیل به د بيبيانو په مستقل نشراتو کې راشي، چې هغې کې به د رسول الله صلی الله علیه وسلم (۴) لورګانو او ټولو امهات المومنینو ودونو بیان راشي.•

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۷) برخه:

د تبوک یا جیش العسرۀ غزا ته مجاهدینو تیارول:

له یوې خوا دا آیات مبارکه نازل شو،

أَنْفِرُوْا خِفَافاًوَّثِقَالاً وجَاهِدُوا بِأَ مْوَالِكُمْ وَإِنْفُسِكُمْ ...

ژباړه: سپک او درانه جهاد ته لاړ شئ یعنې که اسلحه درسره وي که نه، په مال او ځان جهاد وکړئ.

بل خوا د روم کافرانو چې کله د مسلمانانو فتحې ولیدې نو وار خطا شول چې یوه ورځ به مسلمانان مونږ پسې دلته هم راشي نو فیصله یې وکړه چې مسلمانانو پسې راشي او خپل ځای کې یې ختم کړي او د دې کار لپاره یې بیخي زیات لښکر تیار کړ چې تعداد یې (۴۰۰۰۰) زره کسانو ته چې په هر قسم وسله سمبال وو رسیده.

• - اخرجہ الواقدی وابن عساکر عن عبدالله ابن زبیرؓ فی الکنزجہ ص 294

(c) ketabton.com: The Digital Library

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هم بیغمه نه وو، د هغوی خبرونه به ورته رسیدل نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به چې کله هم د کومې غزا نیت کاوه چاته به یې نه ویل؛ خو دا ځل چې معرکه سخته وه او د رجب المرجب میاشت وه زیاته ګرمي وه او سخته وچکالي هم وه او قجورې بالکل په پخیدو وې، او د عربو اکثره خوراک قجورې وې چې د ټول کال توښه به یې په همدې وخت کې برابروله؛ نو رسول الله صلی الله علیه وسلم دا ځل خبره پټه و نه ساتله ممبر ته وختو او په ښکاره یې صحابه کرام جهاد ته را وبلل.

دغه غزنۍ لار چې تقریبا (۱۰۰۰) کیلو متره برابریږي، اوس چې دغه لارې پخې شوي او پوخ سړک لري نو هم (553) شاوخوا کیلو متره لاره جوړیږي.

عبد الرحن بن حباب سلمي (رضي الله عنه) فرمایي چې رسول الله صلی الله علیه وسلم د خطبې په محال وو، عثمان (رضي الله عنه) پورته شو او ویې ویل زما لخوا سل اوښان د جهاد د سامان سره د الله په نوم وقف شول، همدا سې عبد الرحن ابن عوف (رضي الله عنه)، عباس بن عبد المطلب (رضي الله عنه) او عبادة ابن صامت (رضي الله عنه) هم اعلان وکړ او په همدې وخت کې د صحابه کرامو نر او ښځو کومکونه شروع کړل.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) یوه پوړۍ د ممبر نه راښکته شو بیا یې خلک جهاد ته ترغیب کړل عثمان (رضي الله عنه) بیا د سلو اوښانو سره د سامان او وسلې د وقف کولو وعده وکړه.

دې وخت کې عمر (رضي الله عنه) کور ته لاړو او دا ځل یې له ځانه سره وویل نن به له ابوبکر (رضي الله عنه) مخکې کېږم او خپله نیمه شتمني یې حاضره کړه، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ترې پوښتنه وکړه چې کور کې دې څومره مال پرېښود عمر (رضي الله عنه) ورته وویل نیم مال مې پرېښې نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دعا ورته وکړه.

دې وخت کې ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) هم راورسیدو چې د خپلې شتمنۍ ټول هر څه یې راوړل، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ترې پوښتنه وکړه کور کې دې څه پرېښودل؟ ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ورته وویل هیڅ مې هم نه دې پرېښې، فقط الله او د الله (ج) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مې پرېښې دی، چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ډیر زیات خوشحاله شو او عمر (رضي الله عنه) وویل په الله (ج) قسم چې زه له ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) نشم مخکې کیدای، ځکه چې ما نیمایي او ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) پوره شتمني راوړله.

او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هماغسې د جهاد او کومکونو ترغیب جاري وساتلو او عثمان غني (رضي الله عنه) ورته امداد زیاتولو چې اخر کې (۹۵۰) اوښان او (۵۰) اسونه بار وعده یې وکړه او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په داسې حال کې له ممبره راښکته شو چې د عثمان (رضي الله عنه) په باره کې یې د تعجب لاسونه خوځول بیا یې وفرمایل عثمان (رضي الله عنه) که له نن نه بعد کومه ګناه هم وکړي ورته معاف به شي عثمان (رضي الله عنه) جنتي دی، عثمان (رضي الله عنه) جنتي دی همدا یې تکرارول او له ممبره راښکته شو.

بل خوا هغه خلکو چې هیڅ نلرل د حسرت اوښکې تویولې چې کاش موږ سره څه وای چې کومک مو کړی وای تر دې چې بعضې زنانه صحابیانو (رضی الله عنهم) به لږ څه لاس کې نیولي وه هغه به یې

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیش کړل چا به فقط یو څو قجوري راوړي چا به د غاړي هارونه، ګوتي، پایزیبي راوړل، هیڅوک هم داسي نه وو، چي د خپل وس او توان مطابق یي کومک نه وي کړی.

منافقیو به چي د چا لاس کي لږ شی ولیدو نو یو بل سره به یي سترګه کونه وهل چي دوی ته وګوره په دي لږو شیانو کافران ماتوي، چي په همدي باره کي هم بیا مبارک ایاتونه نازل شول.

عبدالرحمن ابن سمره (رضي الله عنه) فرمایي، چي عثمان (رضي الله عنه) یو ځل (۱۰۰۰) دیناره بل روایت کي (۱۰۰۰۰) لس زره دیناره راوړل او هغه یي د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په مبارکه غیږه کي وروا چول او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هغه په خپلو مبارکو لاسونو کي اړول راړول او ویل یي عثمان (رضي الله عنه) هیڅ عمل هم له جنته را و نه ګرځوي عثمان (رضي الله عنه) جنتي دی.

عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) هم د دي پشان حدیث شریف ذکر کړی، د حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) هم بخاري شریف، مسلم شریف، ترمذي شریف او ابن ماجه شریف همداسي ذکر کړی، بل خوا تر (۸۰) زیات منافقین مدینه منوره او تقریباً همدومره کلو بانډو کي وه، چي هغوی په زور او شور د خلکو په منځ کي پټه شیطاني شروع کړه چي دي ګرمی ته ګوره د قجورو پخیدو ته ګوره او د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) دومره لري ځای جهاد ته د تللو ګوره!

د تبوک غزوي ته جیش العسره ځکه وایي چي تر ټولو غزواتو دي کي د ګرمی موسم هم وه تکلیفونه هم ډیر وه، ځکه پوره (۱۵) ورځي له یوي خوا اوږد مزل وه، لاره کي غرونه، دښتي، وچي او صحراګاني وي مجاهدینو سره وسله لږه وه ټول (30) زره مجاهدینو سره فقط (3) زره اوښان او اسونه وو، هرو لس تنانو باندي یوه سورلي وه، چي وار په وار به پري سپریدل، خو مجاهدینو د دنیا تاوانونه او د لاري تکلیفونه هر څه ومنل او په ډیره بهادری یي ځانونه تیار کړل، مدینه منوره کي فقط زنانه، سپین ږیري او ماشومان پاتي شول، غیر له منافقینو نور ټول د جهاد مناسب کسان روان شول، سو چه مسلمانانو کي فقط دري تنه پاتي شول چي راتلونکي نشر کي به یي په تفصیل بیان کړو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مدینه منوره کي تکړه پهلوان او بهادر شخص علي (رضي الله عنه) پریښود چي د پاتي شوو معذورانو ضرورتونه پوره کړي او که له کوم خوا دښمن راشي نو یوازي هم ورته بس دی.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سفر شروع کړ، لاره کي د ثمود قوم هغه ځای هم وه چي الله (ج) وربانډي غذاب نارل کړی وه، رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مجاهدینو ته وویل له دي ځایه په تیزئ سره تیر شئ او استغفار ووایی هسي نه چي په موږ عذاب نازل نشي صحابه کرامو استغفار شروع کړ او په تیزئ سره له هغه ځایه ووتل.

لاره ډیره اوږده وه د خوراک او څښاک لپاره مناسب توکي نه وه، تش وچ غرونه، سپیري دښتي وي مجاهدینو به له ولږي د ونو پاني خوړلي چي له همدي امله یي خولي، شونډي او ژبي وچاودیدي.

بعضي صحابه کرامو اوښان د دي لپاره ذبحه کړل، چي د اوښانو خیټه کي موجودي اوبه وڅښي او ځانونه له مرګه پري وژغوري.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته د تبوک مقام کې کافرانو خيمې لږولې وې او بيشماره آسونه، اوښان، پسونه او زيات خوراکي شيان ورسره موجود وو، پريمانه وسله هم ورسره وه، هغوی هم انتظار کاوه چې مسلمانان ور ورسيږي او دوی پرې د تورو بريد وکړي، روميان او د روم بادشاه به شراب وڅښل بيا به يې ځانته ډمې ګډولې او مست به وو، هغوی چې له وړاندې هلته رسيدلي وو او هر څه ورسره موجود وو، خو مسلمانان اګر چې داخل يې تعداد زيات وو؛ خو ستومانه، وږي او تږي هلته ورسيدل نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) يوه مشهوره خطبه چې په خپل وخت به بيان شي وفرمايله او مجاهدينو ته يې د صبر، حوصلې، استقامت او په الله (ج) د توکل کولو ترغيب ورکړو.

خو مقابل لوري ته د شرابو او کبابو په نشه مست دښمن چې مجاهدين وليدل زړونه يې وغورځيدل ويره وربانديې ګډه شوه او ټولې ډلې يې په تښتېدا شولې.

دلته رسول الله (صلی الله عليه وسلم) صحابه کرامو ته د شپې د ارام کولو او سبا لپاره د جنګ تياري کولو امر ورکړ، خو کافرانو د شپې د تياري نه ګټه واخيسته وتښتېدل، سامانونه او خوراکي مواد ترې پاتې شول، کله چې سبا شو نو معلومه شوه چې کافرانو تشې خيمې پريښې دي او تښتيدلي نو د دې ځای هغه قبايلو چې کافرانو سره يې د ملاتړ وعده کړې وه، او ورته معلومه شوه چې هغوې تيښته کړې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته راغلل څوک مسلمانان شول او چا جزيه ومنله په دې طريقه الله (ج) دغه جهاد بې له وينې تويولو کامياب کړ.

رسول الله (صلی الله عليه وسلم) پوره شل (20) ورځې هلته پاتې شو چې ځايي خلکو ته معلومه شي چې مسلمانان ويريدونکي خلک نه دي او دغه شل ورځو کې ډيرو قومونو او قبايلو معاهدې وکړې او په جزيه ورکولو راضي شول.

کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) لږ په ارام شو نو پوښتنه يې وکړه، چې کعب ابن مالک نه ښکاري هغه چيرته دی؟ يو صحابي ورته وويل هغه دې کال کې ډير مالداره شوی او د دنيا محبت يې زړه ته ننوتلی هغه اوس پخوانی تکړه مجاهد نه دی.

نو معاذ هغه صحابي ته وويل، تا دروغ وويل زه چې څومره هغه پيژنم هغه د خير سړی دی او د هغه ايمان کې هيڅ شک نشته، نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) هيڅ و نه ويل چوپ پاتې شو.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۸) برخه:

عثمان (رضي الله عنه) فرمايي: چې موږ به دوه قجورې په يو نفر خوړلې او بعضو صحابه کرامو به د قجورو زړې خوله کې نيولې وو تر هغې چې خوله کې يې لاړې پيدا شي[1]، د کعب ابن مالک (رضي الله عنه) نه خپله روايت دی زما سره په يوه غزا کې هم دوه اوښان نه وو جمع شوي؛ خو د تبوک غزا کې ما سره موجود وو، وسله او خوراکي شيان هم راسره وو، کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) جهاد ته د تللو امر وکړو ما ويل ما سره خو هر څه شته بس ځان هر وخت تيارولی شم تر هغې چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) او نور مجاهدين روان شول بيا مې هم وويل زما سورلۍ تېزه او

[1] -صحيح مسلم شريف.

(c) ketabton.com: The Digital Library

تکړه ده کـه دوه ورځـې بعـد هـم روان شـم ورپسـې رسـیدی شـم پـه همـدې کـې ورځـې تیـرې شـوې خـو زه لا روان شـوی نـه وم چـې هغـوی پسـې د رسـیدو موقـع مـې لـه لاسـه ورکـړه، کعـب ابـن مالـک (رضـي الله عنـه) فرمـایي چـې زه زیـات خپـه شـوم چـې مـا ښـه کـار ونکـړ او تـر هغـې چـې رسـول الله (صلی الله علیـه وسـلم) بیرتـه راوګرځیـدو، د رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) عـادت مبـارک وو چـې لـه سـفره بـه بیرتـه راوګرځیـدو نـو اول بـه مسـجد شـریف تـه لاړو هلتـه بـه یـې دوه رکعاتـه تحیـة المسـجد لمـونځ ادا کـړ، خلکـو بـه ورسـره ملاقاتونـه وکـړل بیـا بـه کـور تـه لاړو، نـو چـې کلـه مسجد نبـوي (صلی الله علیـه وسـلم) تـه راغـی نـو د منـافقینو ګڼـه ګونـه زیاتـه وربانـدې زیاتـه شـوه هـر یـوه بـه خپـل عذرونـه مخـې تـه کـول، قسـمونه بـه کـول او رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) بـه یـې ظـاهراً عذرونـه قبلـول او بـاطن بـه یـې الله (ج) تـه پریښود.

نـو ماتـه هـم قسـم قسـم فکرونـه زړه کـې راغلـل، چـې څـه ورتـه ووایـم څکـه چـې زه بـې لـه عـذره پـاتې او زه پـه ټولـو غزاګـانو کـې شـریک شـوی وم، غیـر د بـدر نـه؛ بـدر نـژدې هـم وه او دومـره تکلیـف هـم نـه وه پکـې او بیـا رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) څـه راتـه ونـه ویـل، خـو پـه دې غـزا کـې زه هـم مالـدار وم، هـم سـفر لـرې او تکلیفـې وو، خـو اخـر مـې فیصـله وکـړه چـې بـې لـه رښـتیا ویلـو پـه بـل شـي کـې نجـات نشـته رښـتیا به وایم او بس.

نـو مسـجد شـریف تـه ورغلـم سـلام مـې واچولـو، خـو رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) ځـواب رانکـړ او مـخ مبـارک یـې را څخـه وګرځولـو، نـو زه ورغلـم مخـامخ ورتـه کیناسـتم ورتـه مـې وویـل، یـا رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) تـه یـو ځـل زمـا خبـره واوره بیـا چـې څـه امـر کـوې زه حاضـر یـم نـو رسـول الله (صـلی الله علیه وسلم) راته وویل چې ایا تاسره سورلي نه وه؟

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي ما ورته وویل هو.

خـو یـا رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) تـا تـه معلومـه ده زه چالاکـه یـم ښـه ژبـه لـرم کـه دروا غ درتـه ووایـم ته به یې قبول کړې خو الله (ج) نه به څنګه پټېږم.

والله چـې مـا تـه هـیڅ عـذر نـه وو نـو رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) راتـه وفرمایـل تـا رښـتیا وویـل پورتـه شه لاړ شه تر څو چې الله (ج) حکم راولیږي.

کعـب ابـن مالـک (رضـي الله عنـه) فرمـایي چـې مـا پوښـتنه وکـړه چـې بـل کـوم مسـلمان هـم شـته چـې پـاتې شوی وی؟

نـو خلکـو راتـه وویـل هـو هـلال بـن امیـه (رضـي الله عنـه) او مـرارة ابـن ربیـع (رضـي الله عنـه) هـم شـته، هغـوی هـم رښـتیا وویـل او هغـوی تـه هـم رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) وویـل چـې د الله (ج) حکـم تـه انتظار وباسئ.

پـه همـدې حالـت کـې لـس ورځـې تیـرې شـوې او مـوږ درې واړه ډیـر خپـه وو چـې رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) یـو صـحابي راولیږلـو چـې لـه کـور والا یعنـې ښـځو نـه هـم جـدا شـئ او شـوک بـه خبـرې هـم ورسـره نـه کـوي، نـو مـا پوښـتنه وکـړه ایـا ښـځه طلاقـه کـړم هغـه وویـل فقـط خبـرې او جمـاع بـه نـه ورسـره کـوئ، او هغـه نورو دوه تنانو ته هم همداسې امر وشو!

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلال بن اميه (رضي الله عنه) د جهاد نه خپل د قجورو د باغ له وجهې پاتې شوی وه هغه ټول باغ صدقه کړ او *مراره ابن ربيع (رضي الله عنه)* ته خپلوان پس له ډيرې اوږدې مودې راغلي وو او د هغوی له وجهې له جهاده پاتې شوی وه، هغه د ټولو خپلوانو سره تعلقات ختم کړل،

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې دغه دوه کسانو ته خبر ورسيدو چې د خپلو ښځو نه به لرې پاتې کېږئ نو دوی دواړه به مسجد ته نه راتلل کورونو کې به يې لمونځ کولو، خو د دواړو ښځې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته ورغلي يوې ورته وويل، هلال ابن اميه (رضي الله عنه) مريض دی عمر يې هم زيات دی نو د خدمت لپاره يې بل څوک نشته نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته اجازه ورکړه چې غير له مجامعت نه نور خدمت يې کولای شي.

او د مرارة ابن ربيع (رضي الله عنه) ښځې هم په يو عذر اجازت واخيستو، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) چې ځوان هم وو خپله ښځه يې پلار کره ولېږله، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې زه زړور وم مسجد ته تلم بازار ته به تلم، کله به چې مسجد ته لاړم سلام به مې واچولو نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) به مخ مبارک را نه وګرځاوه او ما به ورته کتل چې د سلام ځواب راکوي او کنه؟

کله به چې زه په لمونځ مشغول وم نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) به راته کتل چې کله به زه ورته متوجه شوم مخ مبارک به يې وګرځولو، کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي يوه ورځ مې زړه زيات راتنګ شو نو ما باندې تر ټولو ګران سړی د خپل تره ځوی ابو قتاده (رضي الله عنه) وو هغه زما ګاونډي هم وو ما په ديوال خيته وروا چوله هغه مې وليدو چې کور کې ناست دی ورته مې وويل: ستا دې په الله (ج) قسم وي ته نه پوهېږې چې زه يو سوچه مسلمان يم او منافق نه يم؛ نو هغه ځواب رانکړ، ما دغه قسم درې واري ورواچولو خو هغه فقط دومره له ځان سره وويل الله (ج) او رسو الله (صلی الله عليه وسلم) پوهېږي.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې زړه مې تنګ شو بازار ته لاړم ګورم چې هلته د شام نه چا انګور راوړي چې خرڅ يې کړي خو هغوی ته چې هر څوک ورشي نو پوښتنه ترې وکړي چې څوک به کعب ابن مالک (رضي الله عنه) راته وښايي نو هغوی چې زه وليدم په لاسونو يې زما طرف ته اشاره وکړه چې کعب ابن مالک (رضي الله عنه) دا دی.

نو هغه کس ماته راغي او يو ليک يې راکړو ما چې ليک پرانيستو هغه کې د شام بادشاه نوم ليکلی وه چې دا ليک خاص د هغه له خوا نه وو هغه ليک کې ليکلي وو چې ما ته خبر رارسيدلی دی چې ستاسو دوست تاسو سره ظلم کوي خلک يې د خبرو کولو نه درسره منع کړي دي خپله هم خبرې نه درسره کوي؛ نو ته دلته راشه دلته به تاته عزت درکولی شي، لوړه عهده به درکړل شي او سياسي پناه به هم درکولی شي چې هر څه چې غواړې !

موږ به يې تا ته درکړو کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمايي چې کله مې ليک ولوست نو إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون مې وويل چې ايا زما ايمان دومره کمزوری شو چې کافران ما ته دعوت راکوي نو هغه ليک مې تنور ته وغورځولو.

بيرته کور ته راغلم کور کې مې لمونځ کولو او تر دې چې پوره (۵۰) ورځې تيرې شوې اخرې شپه باندې مې د بام په سر تهجد وکړل بيا د سهار کيدلو وروسته د سهار لمونځ وکړو او الله (ج) ته مې ښه ډېر وژړل چې يا الله (ج) نور مې توبه قبوله کړه.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته مسجد نبوي (صلی الله علیه وسلم) کې چې لمونځ ادا شو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) صحابه کرامو ته د وحې نازلیدو او زموږ د ریواړو د توبې قبلیدو او مجاهدینو ته د جهاد د قبلیدو او منافقینو ته د رسوایې زیری په کې و، او ټولو ته یې مبارکي ورکړې وه.•

دې وخت کې زما یو دوست صحابي په آس سپور ما ته د زیري راکولو لپاره راروان شوی وه خو تر هغه وړاندې بل صحابي (رضي الله عنه) جبل ابو قبیس یو لوړ ځای ته ختلی وو او له هغه ځایه یې اواز وکړو چې زموږ د دریواړو نوموړنه یې اخیستل او مبارکي یې راکړه چې ستاسې توبه الله (ج) قبوله کړه.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایې زه په سجده پریوتلم او د شکر سجده مې وکړه دغه وخت ما سره فقط یوه جوړه جامې وې هغه مې زیري والا ته ورکړې او ما له چا نه ځانله په سوال موقتي جامې راواخیستې او له اغوستلو وروسته په منډه مسجد ته لاړم.

تر ټولو اول ابو طلحه (رضي الله عنه) مبارکي راکړه مصافحه یې راسره وکړه، چې هیڅ کله به مې هم له یاده و نه وځي.

کله به چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوشحاله وو نو مخ مبارک به یې شغلې کولې لکه سور انار به ځلیدو، کله چې زه ورغلم مبارکي یې راکړه ویې فرمایل تاسو دریواړه ربښتیا ویلو له جهنم بچ کړئ بیا ټول صحابه وار په وار رامخکې کیدل او مبارکي یې راکوله.

نو زه چې بېحده خوشحاله وم نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته مې وویل: یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زما ټول مال د الله (ج) په لار کې صدقه دی چې هغې کې زما د قجورو مشهور او ښکلی باغ باغ هم دی نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل نه لږ څه ځانته هم پرېږده.

کعب ابن مالک (رضي الله عنه) فرمایي ما ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نیم مال نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وفرمایل نیم هم ډېر دی؛ نو بیا مې دریمه حصه صدقه کړه.

د ربښتیا ویلو نتیجه:

په غلطۍ اقرار او توبه کول، صبر کول، د شکر سجده، زیري ورکوونکې ته هدیه ورکول، صدقه کول، کومه ګناه باندې د هغه سره خبرې پرېښودل، لکه اوس وخت کې شوک چا ته د سیاسې پناه او تنخواه وړاندیز کول او هغه ردول او د حق طرفداري کول، د کافرانو په وعدو اعتبار نه کول او منافقینو ته هر وخت متوجه او سیدل، لرې ځای ته جهاد ته تلل، د جهاد او شهادت لپاره اوږد سفر کول، نه داسې چې شهادت او جهاد درته د کور مخې ته راشي او ته ورته دلیلونه لټوې،

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

• - سورت التوبة ۱۱۷ او ۱۱۸ ایاتونه لَقَدْتَابَ اللهُ عَلَى الْمُؤْمِنِيْنَ الخ

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۹) برخه:

او د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې باران نه کیدل وچکالي او د عثمان (رضي الله عنه) صدقات:

سوال: ایا باران نه کیدل او وچکالي پیغور چا ته ورکولای شو چې ستاسې وخت کې باران نه وریده وچکالي وه؟

ایا د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) په وخت کې د وچکالی او باران نه کیدلو بیشماره احادیث په صحاح سته وو کې نه دي موجود؟

د عبد الله ابن عباس (رضي الله عنه) نه روایت دی، امام احمد (رح) په خپل مسند احمد کې ذکر کړي دی چې د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې په مدینه منوره کې سخته وچکالي راغله او بارانونه نه کیدل نو لوی لوی صحابه کرامو ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ته راغلل چې قحط سالي ده او د مدینې منورې خلک له لوږې او تندې سره مخ دي؟

باید څه وکړو؟

ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ورته وفرمایل لږ صبر او استقامت وکړئ باران نه کیدل د الله (ج) امتحان دی او الله (ج) په هغه چا امتحان راولي چې امتحان کې کامیاب راووځي!

دا د الله (ج) عذاب نه دی.

نزدې وخت کې به الله (ج) د خوراک بندوبست وکړي.

اوس نو وګورئ د ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) وړاندوینه یا کرامت.

لږ وخت نه وو تیر شوی چې د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت قافله مدینې منورې ته راورسیدله، کله چې د مدینې تجار او سخیان خلک خبر شول، نو خوشحاله شول چې اوس به له عثمان (رضي الله عنه) دغه خوراکي سامان واخلو او په خپله به هم ماړه شو او په فقیرانو به یې هم وویشو؛ نو ټول تجار په بیړه د عثمان (رضي الله عنه) کور ته ورغلل دوازه یې ورته وټکوله عثمان (رضي الله عنه) ورته راووتلو او پوښتنه یې تري وکړه ولې خیر خو دی څنګه ټولو په شریکه زما کور ته تشریف راوړی دی؟

تجارانو صحابه کرامو (رضی الله عنهم) ورته وفرمایل موږ خبر شوي یو چې ستا د تجارت سل (۱۰۰) مایه اوښان په خوراکي توکو بار راغلي نو موږ غوښتل چې په بیه یې درڅخه واخلو او پخپله یې هم وخورو او په فقیرانو ته یې هم تقسیم کړو.

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل دننه راشئ!

تجاران صحابه کرام د عثمان (رضي الله عنه) کور ته دننه شول.

نو عثمان (رضي الله عنه) تري پوښتنه وکړه چې څومره ګټه راکوئ؟

هغوی ورته وفرمایل، د لس (۱۰) دینارو خوراک در نه په پنځلس (**۱۵**) اخلو!

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل نه زیات یې کړئ کنه نو زه یې په اوچت قیمت خرڅوی شم، تجارانو صحابه کرامو ورته وویل زموږ نه غیر مدینه کې نور تجاران نشته نو ته به یې څنګه په اوچت قیمت خرڅ کړی؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل یقین وکړئ چې زه یې یو په لسه خرخوی شم تاسو په دینار کې نیم دینار ګټه راکوئ او زه د دینار خوراک په لس خرخوی شم نوره ستاسو خوخه که اخلئ نو میدان ته شئ کنه نو زه یې په تاسو نه خرڅوم.

تجارانو ورته وویل اول خو موږ دومره وس نلرو چې په دومره قیمت یې واخلو او بل تا ته به هم داسې څوک پیدا نه شي چې په دومره لوړ قیمت یې درڅخه واخلي؟

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل ما دغه مال خرخ کړی دی!

ما دغه د سلو اوښانو بار خوراکي شیان په الله (ج) خرخ کړی تاسو مهرباني وکړئ ټول یوسئ او په انصاف یې د مدینې منورې په خلکو تقسیم کړئ!

نو تجاران خوشحاله شول او ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) ته یې زیری ورکړ، تا چې ویل لږ صبر او استقامت وکړئ الله (ج) به بندوبست وکړي!

دا دی الله (ج) د عثمان (رضي الله عنه) په مال باندې د مدینې منورې خلک له مشکله خلاص کړل.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمایي ما خوب ولیدلو چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د نور جامې اغوستې، د نور په اس سپور دی، د نور یو څه یې په لاس مبارک کې نیولي او ماته داسې معلومه شوه چې ډېر په بیړه دی؛ نو ما ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) زما خو ستا د لیدلو ډېر شوق وو ستا خبرې مې ډېرې یادیدلې ستا مخ مبارک ته کتل ما ته ډیر خوند راکوي ته چیرته روان یې چې دومره په بیړه یې لږ صبر وکړه چې زه دې په لیدلو موړ شم بیا به لاړ شې.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمایې چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل، عثمان (رضي الله عنه) صدقه کړې وه او هغه الله (ج) قبوله کړه او الله (ج) ورته یو کور په جنت کې ورکړ او یوه ښایسته جوړه یې ورته په نکاح کړه او س د هغې واده ته زه غوښتل شوی یم نو زه هلته روان ځکه په بیړه یم.

نوټ: رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمایلي چې که چیرته د جنت د حورې یو غاښ دنیا ته راښکاره شي نو لمر به تت شي او که حوره د دنیا په اوو سمندرونو کې لاړې توی کړي نو اوبه به یې د شاتو نه زیاتې خوږې شي.

عبدالله ابن عباس (رضي الله عنه) فرمایې چې زه راویښ شوم نو پوی شوم چې هغه صدقه همدغه وه چې الله (ج) د عثمان (رضي الله عنه) نه قبوله کړه.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۰) برخه:

د عثمان رضي الله عنه کوهی.

د عثمان (رضي الله عنه) په نوم د بنک اکاونټ.

د عثمان (رضي الله عنه) په نوم پنځه ستورو والا لويه عماره او هوټل.

د عثمان (رضي الله عنه) د کوهي په برکت ټوله دنيا کې نور کوهيان.

د احاديثو په ټولو مستندو کتابونو کې د بئر رومه حديث په کثرت سره ذکر شوی، بئر رومه ته ولې د رومه کوهی ويل کېږي؟ مختلف روايتونه دي، يو روايت دی رومه عفاري يو صحابي (رضي الله عنه) وو دا د هغه ملکيت وو ځکه د هغه نوم ته يې نسبت کېږي، چې دا د وادي العقيق الاصفر علاقه کې وو، خو ډېرو روايتونو کې ذکر شوي چې دا کوهی د يو يهودي وو، کله چې مهاجرين مدينې منورې ته راغلل او هغوی هلته د زمزم په خوړو اوبو ځکلو عادت شول د نورو کوهيانو اوبه مالړينې وې او که د کوم کوهي اوبه که خوږې هم وې يا کوهيان وچ شوي وو يا يې خوندورې اوبه نلرلې، خو يوازې د رومه کوهی وه چې اوبه يې زياتې خوږې او خوندورې وې او زمزم اوبو ته ورته وو.

د دې کوهي ملکيت چې يهودي سره وو هغه به اوبه زياتې په لوړ قيمت خرڅولی يو مشک اوبه به يې په يو دينار خرڅولی او که به چا يوه لپه اوبه څکلی هغه به يې هم يا په اوربشو يا قجورو ورکولی؛ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته انصارو او مهاجرينو د اوبو شکايت وکړ، نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل که چا دغه کوهی واخيستو او خيرات يې کړ نو الله (ج) به ورته جنت کې يوه چينه او باغ ورکړي؛ نو صحابه کرامو (رضي الله عنهم) هر يوه دا کوښښ کولو چې يهودي يې په خرڅولو راضي کړي چې تر ټولو مخکې عثمان (رضي الله عنه) وو.

عثمان (رضي الله عنه) يهودي ته وويل دا کوهی په ما خرڅ کړه او چې څومره روپۍ غواړې درکوم يې يعنې د هغه يهودي د خوښې روپۍ يې ورکولې خو يهودي انکار کولو چې بالکل يې نه خرڅوم بيا عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل نيم رابانديې خرڅ کړه او قيمت به يې هم ستا د خوښې درکړم.

يهودي په دې خبره راضي شو او فکر يې وکړ چې عثمان (رضي الله عنه) يو په تجارت پوه دی کيدای شي زما تجارت هم د ده له برکته نور هم کامباب شي، نو اخر يهودي په (۱۲۰۰) دولس زره ديناره راضي شو او نيم کوهی يې خرڅ کړ، چې يوه ورځ به د عثمان (رضي الله عنه) نوبت وو او يوه ورځ به د يهودي؛ خو کله چې عثمان (رضي الله عنه) نيم کوهی واخيستلو نو هغه خپل نوبت خيرات کړو چې هر چا ته به د اوبو ضرورت وه د عثمان (رضي الله عنه) په نوبت کې به يې اوبه پوره کولی چې کله به د يهودي نوبت شو نو نه به مسلمان ورتلو او نه يهودي.

نو يهودي پوی شو چې زما تجارت ناکام دی او څوک اوبو ته نه راځي نو هغه نيم کوهی يې هم په (۸۰۰۰) اته زره ديناره په عثمان (رضي الله عنه) خرڅ کړ، چې د کوهي قيمت ټول (۲۰۰۰۰) شل زره ديناره شو.

نو عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته راغی ورته يې وويل تا چې کومه وعده کړې وه په جنت کې هغه زما لپاره شته؟ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وفرمايل بلکې له هغې څو چنده زياته وعده ده.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دغې کوهي ژوروالی (37) متره او پلن والی یې (۴) متره دی، عثمان (رضي الله عنه) هغه اوبه ته چې خلکو به مشکونه ورباندې مینځل د قجورو بوټې وکرل، او هغه بیا په زیاتیدو شول.

عثمان (رضي الله عنه) دا کوهی داسې وقف کړو چې تر قیامته به څوک مداخله په کې نه کوي؛ نو همداسې دغه عادت تر اوسه جاري دی او ټولو حکومتونو ورته خاصه توجو کړې چې (37) کال وړاندې د سعودي حکومت پکې باقعده نورې قجورې وکرلې د اوبه خور مشینونه یې ورباندې ولګول او قجورې یې نورې هم زیاتې کړې د اوقافو وزارت هر کال نیمې خرڅولې، نیمې یې په کونډو یتیمانو ویشلې چې د قجورو تعداد یې (۱۵۵۰) ته رسیدلې، نو د عثمان (رضي الله عنه) په نوم یې د بنک اکاونټ جوړ کړ او پاتې روپۍ به یې په کې جمع کولې، دغه روپۍ دومره زیاتې شوې چې حکومت د دې کوهي په اوبو د جوړ شوي باغ په روپیو نورو ملکونو کې د کوهیانو کیندلو موسسې جوړې کړې چې تر اوسه یې په ټوله دنیا کې زرګونه کوهیان مهاجرینو او ځایي خلکو ته کیندلي دي.

له بلې خواه د مدینې منورې اوقافو وزارت اوس وخت کې په همدې روپیو یوه لویه عماره جوړه کړه او هغې کې یې د حاجیانو لپاره رهایشي ځایونه او مهمان خانې جوړې کړې چې دغه هوټل او مهمان خانه د پنځه ستورو والا مشهورو هوټلونو څخه حسابیږي.

چې اوس د هغې کلنې امدن (۵۰) میلیونه دیناره جوړیږي، اوقافو دغه روپۍ د عثمان (رضي الله عنه) په نوم د بنک اکاونټ کې جمع کوی او بیا یې د ضرورت په وخت په مختلفو ملکونو کې په کونډو یتیمانو او ضرورتمندو ویشي.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله د سيرت (۱۱) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) فضايل:

- عثمان رضی الله عنه په جاهليت کې هم حياناک وه،
- چې خبرې به يې کولې ډيرې به خوږې وې.
- بتانو ته يې سجده په جهالت کې هم نده کړې.
- زنا او زنا ته بلونکې اعمال يې نه دي کړي.
- کنځل يې په ټول عمر چا ته نه دي کړي.
- شراب يې په ټول عمر کې نه دي څښلي.
- عثمان (رضي الله عنه) به ويل په دغه پورته شيانو باندې الله (ج) په ما ډيره مهرباني کړې ده.
- زه په اسلام راوړلو کې څلورم کس يم.
- بل دا چې جيش العسرة يعنې د تبوک د غزا دريمه برخه مجاهدين ما په خوراک، څښاک، وسله او سورلۍ سمبال کړي وو.
- د قران کريم د جمع کيدو او ترتيب توفيق ما ته الله (ج) را کړی.
- له کومې ورځې چې زه مسلمان شوی يم او لاس مې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته په لاس کې ايښی ما خپل ښی لاس خپلې شرمګاه ته نه دی نژدې کړی.
- په ما باندې هيڅ داسې د جمعې ورځ نه ده راغلې چې يو غلام مې نه وي ازاد کړی.
- زما په زړه کې د غلطو کارونو ارزو نده راغلې.
- سندرې مې نه دې ويلې او نه مې اوريدلې.
- دروغ مې نه په جاهليت کې ويلي او نه وروسته.
- تجارت کې مې دوکه او چل نه دی کړی.
- زنا او فحاشي خبرې مه نه دي کړي.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، قريشو د جهالت په وخت کې هم ماسره دومره مينه لرله چې کومه خوشحالي به پيدا شوه نو ښځو به سندرو کې يواځې زما صفتونه کول او زما سخاوت، حيا او بهادري به يې ستايله.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمايي الله (ج) ما ته د هجرت کولو درجه په نصيب کړه، چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) به فرمايل په انبياوو کې يواځينې مهاجر چې د اولاد سره يې هجرت کړی لوط (ع) دی او په صحابه کرامو کې عثمان (رضي الله عنه) دی.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې يوه ورځ بي بي رقيه (رضی الله عنها) ما باندې سر مينځلو او رسول الله (صلی الله عليه وسلم) زمونږ کور ته راغی نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) بي بي رقيه (رضي الله عنها) ته وويل، لور جانې د عثمان (رضي الله عنه) ډير خيال ساته، عثمان (رضي الله عنه) يواځينې شخص دی چې خويونو کې ماسره مشابهت لري.
- عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، زه دغه خبرې زيات خوشحاله کړم چې زما مشابهت په خويونو کې د رسوالله (صلی الله عليه وسلم) په شان دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

← عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ویره طبیعي شی دی، هر څوک کله کله ویریږي خو چې څومره غزاګانې ما کړي نو د مرګ یا زخمي کیدلو ویره په ما نه ده راغلې.

← عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما دښمن هم له شا له خوا نه دی وهلی، دغه کار ما ته ناځوانې ښکاره کیده، چې کله به دښمن ما ته مخامخ شو نو حمله مې پرې کوله.

← عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما کله هم داسې ځای کې بولې نه دي کړي چې خلک مې ووینې.

← ابن عباس (رضي الله عنه) فرمايي، عثمان (رضي الله عنه) ته به چې هر څومره خوراکي شیان راغلل او هغه که به هر څه وو، په غریبانو به یې تقسیم کړل چې هغوی یې وخوري او خپله به کور ته لاړو او سرکې سره به یې د اوربشو ډوډۍ خوړله.

← عثمان (رضي الله عنه) به مشرانو سره د ملاقات په وخت سترګې مبارکې له شرمه ښکته نیولی وې.

← عثمان (رضي الله عنه) ته به چې هر حاجتمند راغی د هغه خبرې به یې په غور او دقت سره اوریدلی او تکبر او لويي نه کوله.

← عثمان (رضي الله عنه) به چې په لاره روان وو؛ نو ځمکې ته به یې کتل، د دې په خاطر چې که کومه رنا نه مخې ته راشي چې سترګې مې پرې و نه لرېږي اګر که اول کا ته ګناه هم نلري.

← کله کله به یو څوک مخې ته ورغی او عثمان (رضي الله عنه) به وربانديې نه وو پوی شوی تر څو به چې هغه وربانديې اواز نه وو کړی.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضی الله عنه د سيرت (۱۲) برخه:

⇐ د حديبېٖ صلحه

⇐ د صلحې اسباب.

⇐ د صلحې فايدې.

⇐ د صلحې نتايج.

⇐ د صلحې شرطونه.

⇐ د صلحې ګټه چا ته زياته ورسيده؟

په کال (۶۲۷) م کې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وغوښتل چې عمره وکړي نو مسلمانانو ته يې د تيارئ امر ورکړ، فقط د لارې مصارف، د ذبحې لپاره اوښ يا بل حيوان او توره يا نېزه چې د خپل ځان دفاع پرې وکړي نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) سره (۱۴۰۰) کسان عمرې ته تيار شول او د مکې مکرمې په طرف روان شول، خو د مکې مشرکينو ته جاسوسانو غلط خبر رسولی وو، چې مسلمانان جنګ ته راروان دي، نو د مکې ټولې لارې او درې يې له جنګياليو ډکې کړې؛ کله چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ذوالحليفې مقام ته له خپلو صحابه کرامو ملګرو سره ورسيدو، نو هغه جنګياليو يې مخه ونيوله، ځکه رسول الله (صلى الله عليه وسلم) د خپلو ملګرو سره بيرته حديبې مقام ته راستون شو هلته يې عمر (رضي الله عنه) راوغوښتو او ورته يې وويل، چې غواړم ته مکې ته لاړ شې او د مکې مشرکينو ته ووايې چې موږ جنګ ته نه يو راغلي موږ فقط عمرې کولو لپاره راغلي يو او بيرته ځو.

خو؛ عمر (رضي الله عنه) رسول الله صلى الله عليه وسلم ته وويل، يا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يو خو زما طبعيت سخت دی هسې نه جنګ را نه وشي بل دا چې زما خاندان کمزوری دی نشي کولای چې ما ته امن راکړي يا مې دفعاع وکړي او کيدای شی مخکې له دې چې زه ستا پيغام هغوی ته ورسوم زه مشکل سره مخ شم او لويه لانجه به درته جوړه کړم،

خو زه درته مناسب شخصيت ښايم چې د هغه لېږلو کې خير دی د هغه طبعيت ارام دی برداشت لري قوم يې مضبوط دی او په خلکو کې ډير زيات عزت لري،

نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ورته وويل، هغه څوک دی نو عمر (رضي الله عنه) ورته وويل هغه عثمان (رضي الله عنه) دی؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) راوغوښتو ورته يې وويل، چې ته لاړ شه قريشو ته ووايه موږ جنګ ته نه يو راغلي موږ عمره کوو او بيرته ځو،

عثمان (رضي الله عنه) يې خبره ومنله او روان شو، لکه څنګه چې ذکر شوې وه د عثمان (رضي الله عنه) په زړه کې ډار او ويره بالکل نه وه؛ نو يوازې روان شو کله چې مکې اطرافو ته ورسيدو نو هلته په آسونو سواره جنګيالي تيار موجود وو او ټول ترې چاپيره شول، دغه ځای وادې (ملدح) نوميده.

نو دغه مسلح کسانو کې د عثمان (رضي الله عنه) د تره زوی (ابان بن سعيد بن العاص بن اميه) هم موجود وو هغه چې خپل د تره ځوی عثمان (رضي الله عنه) وليدو ټولو ته يې وويل، خبردار ما خپل تره ځوی ته امن او پناه ورکړه که هر څوک ورته نږدې شو خير يې نشته؛ نو په دې طريقه عثمان (رضي

(c) ketabton.com: The Digital Library

الله عنه) مکې مکرمې ته داخل شو هلته يې مشرکين وليدل چې ناست دي نو هغوی ورته وويل څنګه راغلی يې؟

عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل موږ عمرې ته راغلي يو اول تاسو ته اسلام وړاندې کوو چې تاسو ته خپل شکستونه خه معلم دي تاسو ضد مکوئ که رسول الله (صلی الله عليه وسلم) کامياب شي او دا دين عزتمند شي تاسو به هم عزتمند شئ،
نو تاسو که عقلمند يې نو ځان له مشکل نه بچ کړئ، دا چې موږ ته اجازه زاکړئ چې عمره ادا کړو، هغوی ورته وويل، اسلام خو موږ نه قبلوو او نه چا ته د عمرې کولو اجازت ورکوو؛ خو که ته طواف يا عمره کوې ويې کړه،
عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل په الله (جل جلاله) قسم چې محمد (صلی الله عليه وسلم) طواف او عمره ونکړي زه به يې هېڅکله ونکړم،
له دې وروسته عثمان (رضي الله عنه) خصوصي ملاقاتونه شروع کړل مکه کې داسې خلک وو چې مسلمانان شوي وه خو اظهار يې نشو کولای هغوی ته د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) او نورو خپلوانو خبرونه نه رسيدل هغوی ته عثمان (رضي الله عنه) بيل بيل ورغلو، تسلي او ډاډګيرنه يې ورکړه او ورته يې وويل، لکه څنګه چې موږ حديبې پورې راغلو، همداسې به انشاالله مکې ته هم راشو تاسو فکر مکوئ،
بل خوا هلته رسول الله (صلی الله عليه وسلم) او صحابه کرامو ته يو ځل داسې خبر ورسيدو چې عثمان (رضي الله عنه) طواف او عمره کړې نو صحابه کرامو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته راجمع شول چې عثمان (رضي الله عنه) عمره کړې او دا يو قسم بې وفايي او ستا مخالفت دی.
نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته جواب کې وويل، تاسو بې فکره اوسئ زه چې څومره عثمان (رضي الله عنه) پېژنم نو فکر نه کوم چې زما نه بغير دې هغه عمره کړې وي!
بل خوا عثمان (رضي الله عنه) د ضعيفو مسلمانانو په پوهولو او نورو ته پټ دعوت ورکولو کې وخت تير کړ، بل خوا داسې اوازه خپره شوه چې مشرکينو عثمان (رضي الله عنه) شهيد کړی نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ټولو صحابه کرامو ته د بيعت کولو امر وکړ او له (۱۴۰۰) کسانو ټولو يې بيعت واخيست چې بيرته به نه واپس کيږو سره له دې چې وسلې ورسره کمې وې، فقط يو تن منافق چې (جد ابن قيس) نوميدو بيعت ونکړ.
تر ټولو اول د بيعت لاس رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ابو سنان عبد الله بن وهب الاسدي (رضي الله عنه) ته ورکړ بيا ټول راتلل او بيعت يې کولو چې دې بيعت ته بيعت رضوان وايي.
او رسول الله (صلی الله عليه وسلم) خپل ښی لاس په چپ لاس ووهلو او ويې ويل دا د عثمان (رضي الله عنه) بيعت شو، چې بيا الله (جل جلاله) آياتونه نازل کړل چې الله (جل جلاله) د مهاجرينو او انصارو او ورسره کسانو څخه راضي شو.
له دې وروسته عثمان (رضي الله عنه) هم بيرته رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته ورسيدو او رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) په ژوندي راتللو زيات خوشحاله شو بيا صحابه کرامو عثمان (رضي الله عنه) نه پوښتنه وکړه ايا تا طواف او عمره وکړه؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، تاسو په ما بد گمان کړی زه به څنگه طواف کوم او تاسو او رسول الله (صلی الله علیه وسلم) به ترې حصار شوي یاست !

د قریشو جاسوسانو نه چا قریشو ته خبر ورکړو چې مسلمانانو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره بیعت وکړ چې یا به مرگ وي او یا به عمره کوو، نو هغوی عروة بن مسعود تقفي مسلمانانو ته راولیږلو چې احوال یې معلوم کړي کله چې هغه بیرته ستون شو، هغوی ته یې وویل تاسو په دې خلکو بالکل برلاسي کیدای نشئ، ما د فارس او روم بادشاهان لیدلي خو هغوی کې دومره تابعداري نشته څومره تابعداري چې دوی کې ده، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) اودس کوي او به یې صحابه کرام ځمکې ته نه پریږدي او په خپلو مخونو یې مښي.

چې خبرې کوي نو دوی داسې غوږ نیولی وي چې بالکل حرکت نه کوي، څوک په لوړ اواز یې مخکې خبرې نه کوي، نو د مسعود ثقفي خبرو مشرکین وارخطا کړل او د صلحې لپاره یې سهیل بن عمرو راولیږلو.

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۱۳) برخه:

د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب لیدل.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب لیدلی وه چې مکه فتحه شوی وي او نوې عمره کوي نو ځکه یې د عمرې اراده وکړه، او په مدینه منوره کې یې نمیله بن عبدالله الیثي (رضي الله عنه) مشر وټاکلو په بل روایت کې عبدالله بن مکتوم (رضي الله عنه) مشر ټاکلی وو، کله چې نبي کریم (صلی الله علیه وسلم) مکې ته راتلو نو لاره کې روان وو نو بشر بن سفیان مخې ته ورغې هغه رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته وویل، چې خالد بن ولید چې لا مسلمان شوی نه وو درته لاره نیولې (۲۰۰) تنه په اسونو سپاره ځوانان ورسره دي نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) لاره بدله کړه، او حمزه بن عمرو الاسلمي ورته بله لاره کې رهبري وکړه تر څو حدیبې ته ورسیدل لکه چې ذکر شول د حبابیشو د قوم مشر چې حلس نومیدو لارې ته راووتو چې کله یې ولیدل چې مسلمانانو خپلو اوښانو ته غاړه کې قلادې اچولي (قلادې یوه علامه وه چې معلومه شي چې دا هدیې لپاره دي) بیرته مکې ته لاړو هلته یې مشرکینو ته وویل مسلمانان په ډیر عزت او احترام راغلي او تاسو باید ورته اجازت ورکړی، نو مشرکینو ورته وویل ته یو غره وال یا اعرابي سړی یې ته په دې کارونو نه پوهیږې نو هغه پدې پیغور خپه شو قسم یې ورته وکړ چې ټول قوم به راټولوم او تر مرگه به درسره جنگیږم او د مسلمانانو ملگرتیا به کوم، بیا مشرکینو ورته وویل چې پام کوه داسې ونکړې.

بیا چې هغوی ته د مسلمانانو قوت معلوم شو او بیعت الرضوان نه هم خبر شول اول یې عروه بن مسعود ثقفي راولیږلو چې احوال معلوم کړه د هغه خبرې مونږ ته ذکر کړئ چې کوم صفات یې د مسلمانانو ذکر کړل نو بیا یې سهیل بن عمرو راولیږلو او هغه ته یې د معاهدې یا صلحې واک ورکړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د صلحې د شرایطو متن لیک:

۱-علي (رضي الله عنه) ولیکل، بسم الله الرحمن الرحیم، نو سهیل وویل چې زه خو رحمن نه پېژنم داسې ولیکه چې بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ، نو علي (رضي الله عنه) انکار وکړو، خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وویل خیر دی بِاسْمِكَ اللَّهُمَّ، ولیکه بیا چې دې کلمې ته ورسیدو چې (هذاماقاضى عليه رسول الله (صلى الله عليه وسلم) نو سهیل بیا وویل چې که مونږ ستا نبوت منلی بیا صلحې ته کوم ضرورت وو ته ولیکه چې محمد بن عبدالله نو د دې نه بیا علي (رضي الله عنه) انکار وکړ چې ما اوس رسول الله (صلى الله علیه وسلم) لیکلی نه یې ورانوم، نو بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپله تري لرې کړ او هغه ټکی یې وران کړل بیا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل زه د الله (جل جلا له) رسول یم اګر که تاسو دروغجن ګڼلی یم.

معاهدې شرطونه:

◆ که د قریشو نه څوک قریشي مسلمانانو ته ورشي نو مسلمانان به یې بیرته ورته سپاري او که مسلمانانو نه څوک هغوی ته ورشي هغوی به یې بیرته سپارلو ته نه مجبوروي.

◆هغه قبایل چې دې دواړو طرفونو کې چاسره هم ملګري شي بل طرف به تجاوز وربانديې نه کوي.

◆دغه صلحه لس کلونو لپاره ده او دغه لس کلونو کې به جنګ یو طرف هم نکوي.

◆مسلمانان به دې کال کې بیرته ستنیږي او بل کال ته به عمرې ته راځي.

◆دغه لیک به د مکې مکرمې په دیوال زړول کیږي تر څو چې ټول یې ووینې.

بیا رسول الله صلی الله علیه وسلم وفرمایل، پورته شئ خپل څاروي حلال کړئ خو څوک او چت نشول بیا یې وویل پورته شئ حلاله وکړئ بیا څوک پورته نشول بیا یې دریم وار اواز وکړو بیا څوک پورته نه شول نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خپله پورته شو اوښ یې حلال کړو بیا یې نایې راوغوښتو وینښتان یې وخریل.

بیا ټول پورته شول او خپل خپل اوښان یې حلال کړل او د یو بل سرونه یې داسې وخریل چې له ډیر خفګانه نژدې وه چې یو بل ووژني.

دا ځکه چې دغه شرطونه ظاهري ډیر سخت معلومیدل چې که څوک مسلمان شي نو دوی به یې بیرته ورکوی او که څوک له مسلمانانو هغوی ته ورشي نو هغوی به یې نه واپس کوي.

خو د دې صلحې فایدې ډیرې زیاتې وي.

(۱) مسلمانانو ته د مشرکینو له خوا نه اطمنان حاصل شو چې هغوی به حملې نه کوي نو ځکه مسلمانانو ته فرصت پیدا شو چې خپله پاملرنه فارس، روم، مصر او نورو ملکونو ته واوړي نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هلته وفدونه ولیږل چې زیاتې فایدې او لاسته راوړنې یې درلودې.

(۲) هغه قبایل چې مشرکینو سره یې معاهدې لرلې هغوی ته معلومه شوه چې مسلمانان مخ په کامیابئ روان دي نو رسول الله صلی الله علیه وسلم سره یې رابطې شروع کړې.

د مکې مشرکینو چې همدا مسلمانان یې له خپلو کورنو رایستلي وو او په هیڅ قوت ورته قایل نه وو نو په دې صلحې باندې خبره بیخي ښکاره شوه چې مسلمانان یو قوت دی.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانانو ته د غزوه موته لپاره هم ښه فرصت په لاس ورغې چې له دې خوا بيخي مطمئن شول چې قريش پرې حمله نشي کولای.
د بيعت الرضوان بله ګټه دا وه چې د صحابه کرامو ايمانونه هم معلوم شول چې تر مرګه يې بيعت وکړ.
بله فايده يې دا شوه چې الله (جل جلا له) د بيعت الرضوان والاوو څخه راضي شو.
په بخاري شريف کې د جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) نه روايت دی، چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) فرمايلي چې د ځمکې پر سر تر ټولو غوره خلک د بيعت الرضوان والا خلک دي.
په بل روايت کې صحيح مسلم شريف کې د جابر ابن عبد الله (رضي الله عنه) او هغه د حفصې رضی الله عنها نه روايت کړی چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) وفرمايل او ما په خپلو غوږونو ترې اوريدلي چې د بيعت الرضوان صحابه (رضي الله عنهم) به جهنم ته لاړ نه شي.
له دې صلحې دا معلومه شوه چې صلحه به د اصلي دښمن سره کېږي نه د کمزوري دښمن سره، د دښمن کمزورې ډلې ټپلی به په ضمن کې داخلې وي لکه د عربو قبايل چې په دې کې داخل وو.

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۴) برخه:

مکه مکرمه کې د عثمان (رضي الله عنه) ملاقاتونه

⇐ د ابو جندل (رضي الله عنه) او ابو بصير (رضي الله عنه) تازه کوونکې واقعات.
کله چې عثمان (رضي الله عنه) مکې کې هغه مسلمانانو سره وکتل کوم چې کافرانو قسم قسم عذابونه ورکول خو هغوی هجرت نه شو کولای، هغوی کې يو تن اوبو جندل (رضي الله عنه) بن سهيل بن عمرو وو، سهيل بن عمرو هغه کافر مشر وو چې قريشو معاهدې يا صلحې لپاره رالېږلې وه، او ابو جندل (رضي الله عنه) يې ځوی وو کور کې يې په ځنځيرونو تړلی وه کله چې ابو جندل (رضي الله عنه) خبر شو چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) دلته د عمرې په نيت حديبيه کې دی نو له کوره ولېچکو او ځولنو سره وتښتېده، او دې ځای کې يې پلار د صلحې ليکل اخري پړاو ته رسيدلي وو فقط ګوتې لګول يا دسخط کول پاتې وو، کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ابو جندل وليدو چې په ډير تکليف يې ځان رارسولی دی او ټول بدن يې له وهلو ټکولو زخمي دی نو ډير خفه شو؛ ځکه چې د صلحې شرطونه ليکل شوي وو.
سهيل بن عمرو چې کله خپل ځوان ځوی وليدو؛ نو رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته يې وويل ما ته خپل ځوی بيرته په لاس راکړه، کنه نو زه دغه صلحه نکوم.
رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ورته وفرمايل ګوره تر اوسه په کاغذ مهر او دسخط نه دی شوی، فقط ليکل شوي ته ماته دا خپل ځوی هديه کې راکړه.
تا خپل ځوی ته قسم قسم عذابونه ورکړي، خو هغه اسلام پرې نښود، لاکن سهيل بن عمرو و نه منله او ټينګ شو چې که ماته خپل ځوی و نه سپارې زه بيرته ځم اخر کې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ومنله او ليک يې دسخط کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ابوجندل (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته وویل، یا رسول الله تاسو ما په لاس مه ورکوئ تاسو ګورئ چې دوی په ما څومره ظلمونه کړي زما دغه پلار ما په فتنه کې اچوي ما به له اسلامه وګرځوي.

خو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمایل ای: جندله صبر وکړه، الله (جل جلاله) به تاسو ته لاره جوړه کړي لږ نور هم تکلیف تیر کړه الله (جل جلاله) به خامخا تا ته لاره جوړه کړي که زه اوس تا دلته حصار کړم زه به وعده خلاف شم او زه وعده خلافي نکوم.

له یوې خوا صلحه وشوه او ابوجندل په ژړا او واویلا خپل پلار ته په لاس ورکړل شو، له بلې خوا صحابه کرام له دیرې غوصې ناقراره وو له حلالې او سر خریلو وروسته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته د بیرته مدینې منورې ته د تللو امر وکړ.

کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) مدینې ته ورسیدو نو اول مسجد ته لاړو لږ وخت نه وو تیر شوی، چې ابو بصیر بن عتبه بن اسید (رضي الله عنه) راورسیدو او دغه لوی سفر یې پښې ابله په لوږه تنده تر سره کړی وو، ټول بدن یې زخمي وه کافرانو هر قسم عذابونه ورکړي وو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) هم ستومانه وو خو د ابوبصیر (رضي الله عنه) ورتګ نور هم پریشانه کړ، لږ وخت نه و تیر شوی چې دوه تنه ځوانان مسجد طرف ته په منډه راغلل؛ کله چې یې په ابوبصیر سترګې ولږیدې نو چغې یې کړې چې ای محمد (صلی الله علیه وسلم) موږ ته ابوبصیر په لاس راکړه وعده خلافي مکوه او د صلحې شرطونه پوره کړه.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ابوبصیر (رضي الله عنه) ته وفرمایل لاړ شه ورسره موږ دوکه او وعده خلافي نه شو کولای، ابو بصیر (رضي الله عنه) ورته وویل یا رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما مه ورته سپاره ما ته یو څو تکړه ځوانان راکړه زه مکه مکرمه درته فتحه کوم، نورو صحابه کرامو یو بل ته وکتل او ویې ویل قسم دی دغه ځوان ډیر بهادر انسان دی که اجازه ورکول شي هر کار کولی شي خو د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د امر منل ضروري وو، ځکه چې په دغسې کارونو او د هغې په حکمتونو بل څوک نه پوهېدل.

ابوبصیر (رضي الله عنه) هغه کسانو له خپلو ځانونو سره روان کړ څو منزله وړاندې هغوی دواړو خوراک لپاره کیناستل لږ وخت بعد یو تن سحراګشت یا لویو بولو ته لاړو او یو تن پاتې شو هغه سره ډیره تیره توره وه او هغه یې لاس کې اړوله راړوله، ویل یې چې دغه توره زبردسته توره ده ستا په شان ډیرو باندې ما تجربه کړې چې د اوس او خزرج قبیلو تکړه ځوانان وي او زما ورسره مقابله وي او ترې داسې سرونه غوځوم.

ابو بصیر (رضي الله عنه) ورته وویل، چې توره خو دې ما ته هم ډیره زبردسته ښکاري ته راکه چې ویې ګورم، هغه مغزوره ځوان چې په خپل طاقت ډیر نازیده، توره یې ورکړه کله چې توره ابوبصیر (رضي الله عنه) لاس ته ورغله نو په یو شرق سره یې سر له تنې جدا کړ او هیسته یې ترې وغورزاوه او دې حالت کې هغه بل هم راروان وو هغه چې کله د خپل ملګري سر ولیدو چې له تنې جدا دی نو مخ په مدینه منوره یې منډې کړې.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغـه کـافر مخکـې دی او ابوبصـير (رضـي الله عنـه) ورپسـې دی هغـه ځـوان پـه مسـجد نبـوی (صـلی الله عليـه وسـلم) ورننوتلـو او چغـې يـې وهلـې بـچ مـې کـړئ، دې وخـت کـې ابوبصـير (رضـي الله عنـه) هـم ورپسـې ورسـيدلو او لـه مـخ مبارک او سـترګو يـې د غوصـې نـه اور وريـدو، نـو رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) تـه يـې وويـل، يـا رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) تـا خپلـه وعـده پـوره کـړه زه دی پـه لاس ورکـړم اوس ته مکلف نه يې چې بيرته مې ولېږې او ما ته اوس دغه کافر راکړه چې سر يې له تنې جدا کړم.
رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) ورتـه وويـل دغـه کـس مـوږ تـه پنـاه راوړه اګـر کـه دښـمن هـم دی مـوږ پنـاه ورکـړې تـه يـې نشـې وژلـی او تـه بايـد لـه دې ځايـه لاړ شـې ځکـه مـوږ د صـلحې تـر اخـره پـه خپلـه وعـده ټينـګ ولاړ يو.
ابـو بصـير (رضـي الله عنـه) لـه هغـه ځايـه ووتـو او لـه ډيـر فکـر او سـوچ وروسـته يـې د سـمندر غـاړې تـه د تللـو فيصـله وکـړه هغـه ځـای ډيـر لـرې وو خـو پـه دې خـاطر چـې هلتـه بـه لـه لـوږې مـړ نشـي يوشـی بـه ورتـه پيدا کيږي چې تر هغې ورباندې ژوند تير کړي چې مسلمانان کاميابيږي.
کلـه چـې ابوبصـير د سـمندر غـاړې تـه ورسـيدو نـو فکـر يـې وکـړو، چـې دغـې زبردسـتې تـورې نـه بايـد کـار واخلـې، نـو پـه هغـه لار بـه اکثـره د قريشـو قـافلې شـام تـه تللـې او بيرتـه بـه يـې تجـارتي مـال راوړلـو نـو ابوبصـير (رضـي الله عنـه) بـه هـره قافلـه لـوټ کولـه کـافران بـه يـا وتښـتيدل يـا بـه يـې مـړه کـړل او خـوراکي شـيان يـې مکمـل پـه قريشـو بنـد کـړل لـه بلـې خـوا ابوجنـدل (رضـي الله عنـه) خپـل پـلار سـهيل بيـا تړلـی وو چـا ورتـه وويـل چـې ابوبصـير (رضـي الله عنـه) د سـمندر غـاړې تـه لاړ دی او هلتـه يـې د قريشـو د قـافلو لار نيـولې، ابوجنـدل (رضـي الله عنـه) بيـا هـم پـه کومـه طريقـه ځـان خـلاص کـړو او د شـپې ووتلـو تـر څـو چـې يـې پـلار خبريـدو نـو هغـه ابوبصـير (رضـي الله عنـه) تـه ځـان رسـولی وو، کلـه چـې يـې ابوجنـدل (رضـي الله عنه) وليدو کلک يې په غيږ کې ونيولو او ډير زيات خوشحاله شو، چې ملګری يې پيدا شو.
اوس نـو دوی دوه تنـه زمريـان سـره يـو ځـای شـول، دواړه هغـه بهـادر ځوانـان وو د ټـولې قـافلې خلکـو ورسره مقابله نه شوه کولای.
دغـه خبـره د مکـې مکرمـې نـورو ځوانـانو تـه هـم معلومـه شـوه او نـور خلـک هـم ورسـره يـو ځـای شـول تـر (۷۰) يـا (۸۰) د دې ځوانـانو تعـداد ورسـيدو، لـه يـوې خـوا دغـه خبـره رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) تـه هـم معلومـه شـوه چـې ابوبصـير او ابوجنـدل او نـور صـحابه کـرام اوس پـه يـوه مظبـوط قـوت بـدل شـوي، هغـوی د مکـې خلکـو بانـدې خـوراکي تـوکي بنـد کـړي او د مکـې مشـرکين پـه چغـو دي نـو ډيـر زيـات خوشحاله شو چې يوې خوا صلحه په خپل ځای پاتې شوه او له بلې خوا مسلمانانو ته قوت پيدا شو.
نـو همـدې وخـت کـې د مکـې مکرمـې مشـرکينو رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) تـه ليـک راولېږلـو چـې مـوږ تـه د دغـه کسـانو ضـرورت نشـته مـوږ خـو يـې بربـاد کـړو څـوک يـې مـړه کـړل څـوک راوتښـتيدل او مـال يـې را نـه واخيسـتو تـه دې خپـل مسـلمانان دروغـواړه کـه هـر څـوک تـا تـه درځـي درځـي دې خـو چـې مـوږ يـې له شره خلاص شو.
نـو رسـول الله (صـلی الله عليـه وسـلم) خپلـو ملګـرو ابوبصـير او ابوجنـدل رضـی الله عـنهم او نـورو تـه ليـک وليږلـو چـې راشـئ تاسـو د صـلحې د شـرطونو نـه مسـتثنی شـوي ياسـتئ، کلـه چـې هغـوی تـه دا ليـک ور ورسـيدو او ليـک ابوبصـير (رضـي الله عنـه) پـه لاس کـې وو او لوسـتو يـې چـې مـرګ تـه يـې لبيـک وويلـو

(c) ketabton.com: The Digital Library

او وفات شو (وإِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون پيا جندل (رضي الله عنه) هلته خاورو ته وسپارلو او خپله رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته راغې چې د مکې مکرمې فتحه کې هم شريک شو نورو ډيرو غزاګانو کې هم شريک شو او اخر کې اردن، لبنان کې شهيد شو، إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعون.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سيرت مبارک (۱۵) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه)سخاوت.

➜ ابن عباس (رضي الله عنه) نه روايت دی چې يوه ورځ عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ته دعوت ورکړ، چې ډوډئ ورسره وخوري؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) يې دعوت قبول کړ او ورسره روان شو؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وړاندې او عثمان (رضي الله عنه) ورپسې وروسته روان شو کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) بيرته شا طرف ته راوکتل نو ګوري چې عثمان (رضي الله عنه) يې قدمونه مبارک شماري؛ نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته مسکی شو چې قدمونه څنګه شماري؟ خو عثمان (رضي الله عنه) څه و نه ويل، کله چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه)کور ته ورسيدو نو امر يې وکړ چې د رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د قدمونو د شمار برابر غلامان ازاد کړئ، نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) د عثمان (رضي الله عنه) په دومره زيات محبت ډير زيات خوشحاله شو.

رسول الله (صلی الله علیه وسلم) فرمايي تر هغې تاسو کامل مومن کيدای نشئ چې تر څو زه درته د ځان، مال، مور او پلار نه زيات محبوب نشم.

➜ جابر ابن عبدالله (رضي الله عنه) فرمايي چې عثمان (رضي الله عنه) ته له بهر نه تجارتي مال کې شهد او نور خوراکي شيان راغلل هغه به يې په خلکو تقسيم کړل او خپله به کور ته لاړو او سرکې سره به يې د وربشو ډوډۍ خوړله.

➜ په يو بل روايت له جابر ابن عبدالله (رضي الله عنه) نه روايت دی، چې يوه ورځ عثمان (رضي الله عنه) د سفر په حالت کې خپله پياده روان وو او غلام يې په اوښ سپور کړی وه نو ما ورته وويل ای اميرالمؤمنينه تا خو غلام په اوښ سپور کړی او تا د اوښ مهار نيولی نو ويې فرمايل، مسلمانان ټول يو شان دي يو په بل بهتري په تقوی کې لري او دا هم زما په شان انسان دی نو چې زه ستومانه کيږم دا هم ستومانه کيږي.

➜ عبدالله ابن عباس فرمايي چې ما د جمعې په ورځ عثمان (رضي الله عنه) وليدو چې مسجد کې پوزي باندې اوده وو بيا راپورته شو اودس يې وکړو او په ممبر يې خطبه وويله او د پوزي نښانونه يې په بدن معلومېدل.

➜ يو بل حديث شريف د ابونعيم نه روايت دی، چې عثمان (رضي الله عنه) سفر نه راغی او چې کله راورسيدو نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ورته وفرمايل دا اوښ دې چو کړه يا کينوه، عثمان (رضي الله عنه) اوښ کينولو نو هغې باندې غوړي او شهد بار وو، رسول الله (صلی الله علیه وسلم)

(c) ketabton.com: The Digital Library

تري لړ وخوړل او دعا يې ورته وکړه نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمايل چې ما دغه ټول خيرات کړل ځکه چې په کوم شي بانديې ستا مبارک لاس ولګېږي نو د هغې قيمت څوک نشي پوره کولای نو ځکه اوس دا د الله (جل جلا له) په لاره کې تقسيم کړه

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان (رضي الله عنه) سيرت (۱۶) برخه:

◄ د عثمان (رضي الله عنه) د سخاوت بله بېلګه:

◄ په عثمان رضي الله عنه د جنت زيرى.

◄ عثمان رضی الله عنه د خپل بدن د صفايې زيات خيال ساتل:

د مدينې لارو کوڅو کې سوالګر ګرزيدو خو له غريبۍ څا ورسره کومک نشو کولای نو چا ورته د عثمان (رضي الله عنه) کور وښوده، سوالګر د عثمان (رضي الله عنه) کور ته راغی کله چې يې غوښتل دروازه وټکوي د کور له دننه څخه اواز راغی، چې خپلې بي بي ته وايي، چې د ډيوي پلته يا باتی غټه يا ډبله ده تيل زيات سوځوي دا پلته نرئ کړه، نو سوالګر حيران شو چې دا خو دومره بخيل سړی دی چې د ډيوې پلته هم نری کول غواړي نو ما ته به څه راکړي خو بله چاره نه وه؛ نو اخر يې له سوچ او فکر وروسته دروازه وټکوله نو عثمان (رضي الله عنه) راووتو سوالګر ښه ډير مشکلات او ضرورتونه ورته بيان کړل نو عثمان (رضي الله عنه) چې کور کې دومره څه نلرل نو له لاسه يې ونيولو او ورته يې وويل راځه نو سوالګر ورسره روان شو کله چې د مدينې منورې ابادۍ په ختميدو شوه سوالګر ودريدو ورته يې وويل ته ما چيرته بيايې؟ خلک خيرات ورکولو لپاره کور ته ځي او ته ما اوس د مدينې نه بهر بيايې.

عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل مه ويريږه ستا د ضرورتونو سامان زما کور کې نه وو ځکه مې دلته راوستې، کله چې دواړه د مدينې منورې نه بهر را ووتل نو هلته د عثمان (رضي الله عنه) د تجارت قافله رارسيدلې وه نو عثمان (رضي الله عنه) هغه سوالګر ته وويل وا خله دا شيان ټول ستا شول.

سوالګر حيران ودريد او يقين يې نه راتلو چې د ډيوې پلته نری کولو والا دې دومره سخي وي چې دومره شيان دې ورکړي؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ته يې وويل، ته ما پورې ټوقې مکوه که کوم شی دی له زړه نه منلی وي راېې کړه کنه نو زه په خپله مخه ځم.

عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، زه ټوقی نکوم دا شيان ټول ستا شول او خپلو غلامانو ته يې وويل دا سامان ټول ورکړئ.

کله چې د سوالګر پوخ يقين وشو چې رښتيا وايې نو ورته يې وويل زه دغه ټول سامان نه اخلم دا زما له ضرورتونو زيات دي زه له مجبوريته سوال ته اړ شوی يم؛ نو ما ته دومره څه راکړه چې ضرورت ورته لرم.

عثمان (رضي الله عنه) لاسونه پورته کړل دعا يې وکړه چې يا الله (جل جلا له) شکر دی چې دغه سامان د دې سوالګر له ضرورته زيات دی که چيرته تري کم وی، نو نا اميده به لاړ وو بيا يې سوالګر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته وويل دا سامان که ستا له ضرورياتو زيات وي خه خبره ده خو چې کم نه وي او سامان يې ورته وسپارلو.

نو سوالگر ترې پوښتنه وکړه چې اوس دا راته ووايه چې تا خپلې بې بې ته وويل چې د ډيوې پلته نرۍ کړه او اوس دومره سخاوت کوې، دې که څه راز دى؟ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل هلته ماسره دا فکر وو چې زه اسراف کوونکو کې رانشم ځکه چې الله (جل جلاله) اسراف کوونکی د شيطانانو ورونه بللي او دلته خبره د الله (جل جلاله) سره ده دا صدقه چې څومره ډېره وي ثواب يې ډېر وي نو بيا سوالگر ښې ډېرې دعاوې ورته وکړې او له سامان سره ترې رخصت شو.

ابو موسى الاشعري (رضي الله عنه) فرمايي، چې يوه ورځ زه او رسول الله (صلى الله عليه وسلم) يو باغ ته داخل شو او ما ته يې وويل چې ته دروازه ساته چې څوک بې اجازې رانشي.

د صحابه کرامو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) سره دومره مينه وه چې لږ وخت به ترې غايب شو نو ورپسې کرځيدل به نو عمر (رضي الله عنه)، ابوبکرصديق (رضي الله عنه) او عثمان (رضي الله عنه) بيل بيل ورپسې راوتلي وو او پوښتنې به يې کولې نو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته چا ويلي وو، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) په دغه طرف لاړو؛ نو هغه باغ طرفته راغى دروازه يې وټکوله؛ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) ما ته وفرمايل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زيرى پرې وکړه.

نو ما چې دروازه خلاصه کړه نو ابوبکر صديق (رضي الله عنه) وو، نو زيرى مې وربانده وکړو چې ډېر زيات خوشحاله شو بيا لږ وروسته بل چا دروازه وټکوله بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) راته وفرمايل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زيرى پرې وکړه نو ما چې دروازه خلاصه کړه نو هغه عمر (رضي الله عنه) وو، نو زيرى مې پرې وکړو چې عمر (رضي الله عنه) هم ډير زيات خوشحاله شو بيا لږ وروسته بل چا دروازه وټکوله بيا رسول الله (صلى الله عليه وسلم) راته وفرمايل ورشه دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت زيرى پرې وکړه. نو ما چې دروازه خلاصه کړه هغه عثمان (رضي الله عنه) وو او زيرى مې پرې وکړو چې عثمان (رضي الله عنه) هم بيخي زيات خوشحاله شو.

د عثمان (رضي الله عنه) بي بي مبارکې نه چې نوم يې احاديثو نه دى ذکر کړى روايت کړيدى چې عثمان (رضي الله عنه) به د خپل بدن د صفايي ډير خيال ساتلو او هر ورځ به يې غسل کولو تر څو يې بدن صاف ستره وي عطر او رانجه به يې زيات خوښول.

❀ ❀ ❀ ❀ ❀

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۷) برخه:

⇐ د ابوهريره (رضي الله عنه) نه روايت دى چې رسول الله (صلى الله عليه وسلم) وفرمايل، داسې زمانه به راشي چې اختلافونه او فتنې به زياتې شي او زما د امت زيات خلک به وربانډې اخته شي نو مور ورته وويل چې يارسول الله (صلى الله عليه وسلم) نو بيا مونږ ته څه کول پکار دي؟ نو رسول الله (صلى الله عليه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) طرف ته اشاره وکړه چې د امير او ملگرو لاره يې تعقيب کړئ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

⇐ د ام کلثوم (رضي الله عنه) نه روايت دی، چې عثمان (رضي الله عنه) به د شپې تهجد و ته پورته کيدو او موږ به ورته ويل، يا ما را پاڅوه يا کوم غلام چې د اوداسه اوبه درکوو نو عثمان (رضي الله عنه) به فرمايل چې زما زړه نه غواړي چې څوک له خوبه پاڅوم بيا به يې دوه رکعته لمونځ کې ټول قران کريم ختم کړ.

بيا عطا بن رباح (رضي الله عنه) فرمايي چې کله کله به عثمان (رضي الله عنه) د ماسختن لمونځ امامت وکړ، چې کله به فارغ شو نو يو طرف ته به يې نفل شروع کړل تر هغې چې ټول قران کريم به يې اخر په وترو کې ختم کړو.

مشکوة المصابيح د صحيحنو روايت نقل کړی چې عثمان (رضي الله عنه) به کله د چا جنازې ته حاضر شو او بيا به قبر ته ورسره لاړو نو بيا به د قبر په غاړه ودريدو او زيات به يې وژړل تر هغې چې د وعظ کولو توان به يې نه وو.

نو صحابه کرامو ترينه پوښتنه وکړه چې يا امير المؤمنين ته بل وخت کې دومره نه ژاړې لکه د قبر په غاړه دا ولې؟

نو عثمان (رضي الله عنه) وفرمايل، چې قبر د اخرت اولنی منزل دی که څوک دې کې کامياب شو نو وړاندې به هم کامياب شي او که دلته په سوال جواب کې څوک ناکام شو نو اخرت کې به هم ناکام وي.

د عثمان (رضي الله عنه) نه روايت دی چې زه په مسجد نبوي (صلی الله عليه وسلم) په باب السلام باندې ننوتم او له لمونځ وروسته به باب جبرائيل (ع) باندې وتلم، يوه ورځ مې لږه بيړه وه نو باب جبرائيل (ع) باندې وتلم چې د خلکو د راننوتلو له وجې ګڼه ګوڼه جوړه شوه نو ګورم چې يو يمني ځوان توره په لاس کې نيولې او چې زه يې وليدم نو توره يې راته پورته کړه چې ومې وهي، ما يې لاس ونيوه ما وويل څه کوې نو هغه وويل وژنم دې، نه دې پرېږدم؛ نو ما ورته وويل ولې مې وژنې؟

نو هغه يمني ځوان راته وويل ځکه دې وژنم چې د يمن امير ظلم را باندې کړی !

عثمان (رضي الله عنه) فرمايي، ما ورته وويل ظلم په يمن کې درباندې شوی او ما دلته مدينه کې وژنې؟ نو هغه يمني ځوان وويل، هو. ځکه چې هغه امير يا والي تا مقرر کړی ته يې مسؤول يې ولې داسې خلک مقرروې چې ظلم کوي، عثمان (رضي الله عنه) وايي ما ورته وويل خبره دې صحيح ده؛ خو تا ما ته کله شکايت کړی او ما ستا شکايت نه دی اوريدلی او تاسره مې عدالت نه وي کړی.

په کار خو داوه چې تا شکايت کړی وی که ستا خبره رښتيا وي ما به هغه معزول يا لرې کړی وای او ستا انتقام به مې ترې اخيستی وای، خو ستا دغه حرکت چې بې سواله او بې جوابه ما وژنې مناسب نه دی.

نو صحابه کرامو راته وويل يا امير المؤمنين دا کم عقل دښمن دی دا همداسې پرېښودل نه دي پکار؛ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما بيا هغوی ته وويل چې څوک شته چې دغه ځوان وپيژني او ضمانت يې وکړي چې بيا به مدينې ته نه داخلېږي نو يو خپلوان يې راپيدا شو او هغه يې ضمانت وکړ او ما خوشې کړ.

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره لــه دي چــې زه وربانــدې پــوه شــوم چــې دغــه ځــوان درواغ ويــل او فقــط زمــا د وژلــو لپــاره دســتوري راغلی وه؛ خو الله (جل جلا له) ماته طاقت راکړو چې ويې نيسم خو دغه دښمن ما معاف کړ.

يــو روايــت کــې ذکــر دي•، چــې عثمــان (رضــي الله عنــه) تــه يــوه ښــځه راتلــه او خپــل ضــروريات بــه يــې ورتــه ويــل او عثمــان (رضــي الله عنــه) بــه کومــک ورســره کولــو خــو يــو څــه وخــت نادرکــه شــوه نــو عثمــان (رضــي الله عنــه) يــې پوښــتنه وکــړه چــې هغــه ښــځه ډيــر وخــت وشــو چــې نــه ده راغلــی نــو چــا ورتــه وويــل چــې د هغــې بچــی پيــدا شــوی او ناروغــه ده نــو عثمــان (رضــي الله عنــه) ورتــه د بچــي لپــاره جــامې او نــور لبــاس ورولېــږل او (۵۰) دينــاره يــې ورتــه د مياشــتې مقــرر کــړل بيــا چــې د ماشــوم عمــر يــو کــال شــو نــو دغــه روپــۍ يــې (۱۰۰) ديناره کړې.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۸) برخه:

د ساحر وژل:

په اخيستو او خرخولو کې اسانتياوې.

د مرتد حکم او څوک په مرتدانو کې راځي؟

◆ البدايــه وانهايــه حيــاة عثمــان (رضــي الله عنــه) کــې ذکــر کــړي چــې عثمــان (رضــي الله عنــه) تــه يــو ســړی راغلــو ورتــه يــې وويــل، زمــا يــو دوســت يــوې ښــځې ســره ډيــر پــه مينــه واده کــړی وو يــو بــل بانــدې ډيــر ګــران وو اوس يــې تــر مــنځ شــخړه راغلــې او ځمــا دوســت خپلــې ښــځې تــه طــلاق ورکــړی اوس وربانــدې پښــيمانه دی او دواړه ژاړي او يــو لــه بلــه جــدا يې نشــي زغمــلای؛ نــو زه غــواړم چــې د خپــل دوســت دغــه ښــځې ســره نکاح وکړم او بيا يې د دخول يا جماع کولو وروسته طلاقه کړم.

تر څو يې زما دوست بيا په نکاح کړي نو ستا څنګه خوښه ده؟

نــو عثمــان (رضــي الله عنــه) ورتــه وويــل دغســې نکــاح پــه اســلام کــې نشــته او رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) ترينــه منــع فرمــايلی ده او فرمــايلي يــې دي، چــې دغســې نکــاح کــوونکی بانــدې د الله (جــل جــلا لــه) لعنت دی پام کوه چې دغسې يو کار رواج نکړې چې تر قيامته به يې ګناه ستا په غاړه وي.

ســتا دوســت او د ده پــه شــان نــور خلــک بايــد د طــلاق مســئله ښــوقی و نــه ګڼــي او لــه داســې الفاضــو ځــان وساتئ چې بيا په ناخبرئ کې د خپلې حلالې ښځې سره په دايمي زنا لګيا يې.

◆ عبــد الرحمن ابــن زيــد (رضــي الله عنــه) فرمــايې چــې ام المــؤمنين حفصــې رضــي الله عنهــا بانــدې يــوې ښــځې چــې ســاحره وه ســحرکړی وو او ډيــره يــې پــه تکليــف کــړې وه نــو مــا هغــه ونيولــه او هغــې اقــرار وکــړ چــې زه ســاحره يــم؛ نــو مــا ورتــه د ســحر ګنــاه بيــان کــړه چــې ســحر کفــر دی او ســاحر کــافر دی توبــه تــرې وباســه او ام المــؤمنين حفصــه (رضــي الله عنــه) لــه ســحره خلاصــه کــړه، خــو هغــې انکــار وکــړو نــو مــا ووژلــه کلــه چــې عثمــان (رضــي الله عنــه) خبــر شــو نــو ډيــر پــه غصــه شــو عبــد الله ابــن عمــر (رضــي الله عنــه) ورتــه وويــل، تــه پــه داســې يــو چــا بانــدې خفــه يــې چــې رســول الله (صــلی الله عليــه وســلم) يــې وژل روا ګڼلــي او يــو حــديث يــې

• الدايه و النهايه حياة عثمان.

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورته ذکر کړو نو عثمان (رضي الله عنه) چوپ شو او هيڅ يې و نه ويل، ځکه چې تر دې وخته دغه حديث ورته نه وو رسيدلی او بيا يې په همدې حديث باندې د عمل کولو فرمان وليکلو چې که ساحر توبه و نه باسي وژل يې روا دي.

◆ عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما له يو تن نه ځمکه واخيستله او ځمکه مې تر خپل تصرف لاندې راوستله او د ځمکې د مالک لږ څه روپۍ پاتې شوې وې، ما انتظار کولو چې هغه سړی روپيو پسې راشي خو هغه ډيرې ورځې رانغې بيا يوه ورځ په لاره کې راسره مخ شو نو ما ورته وويل ته خپلو روپيو پسې ولی رانغلې؟

نو هغه راته وويل، چې تا زما سره غدر يا دوکه کړې او زه دې غولولی يم، عثمان (رضي الله عنه) فرمايي ما ورته وويل، ما خو تا ته ستا د خوښې قيمت درکړی نو څنګه مې دوکه کړې يې؟

نو هغه سړي راته وويل، کله چې ما تابانده دې ځمکه خرڅه کړه هغې وخت کې زه راضي وم خو لږ وخت وروسته ډيرو خلکو راته وويل چې ارزانه دې خرڅه کړې؛ نو ځکه زه هم پښېمانه يم نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وويل، سره له دې چې ځمکه زما تصرف کې راغلې ده او تا په خپله خوښه رابانده خرڅه کړې؛ خو ما له رسول الله (صلی الله عليه وسلم) نه اوريدلي چې په اخيستلو او خرڅولو کې اساني کوونکی به جنت ته ځي نو ستا خوښه ده چې خپلې روپۍ اخلې يا ځمکه او يا لوړ قيمت اخلې؟ نو هغه سړي خپله ځمکه واخيسته او ما ته يې ورکړل شوې روپۍ بيرته راکړې.

◆ د عبد الله ابن مسعود (رضي الله عنه) نه روايت دي چې د مسليمه کذاب وخت کې بعضي خلکو ايمان پرېښود نو ما عثمان (رضي الله عنه) ته خبر ورکړو چې زه دغسي خلکو سره څه وکړم؟

نو عثمان (رضي الله عنه) راته ليک راولېږلو چې دوی ته اسلام وړاندې کړه که بيرته يې اسلام ومنلو نو معاف يې کړه او که په کفر ولاړ وو نو قتل يې کړه ځکه چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) فرمايلي دي هر هغه چا چې د کافر صف مضبوط کړ او په دې هم پوهېدلو چې کافر ظالم دی يا يې د کافر حمايت کولو نو وژل يې روا دي او مسليمه کذاب تر ټولو اشد کافر دی؛ نو، عبد الله ابن مسعود (رضي الله عنه) فرمايي، ما همداسې وکړل څوک چې بيرته اسلام ته راوګرځيدل هغو مې معاف کړل او چې څوک په ارتداد او کفر ټينګ پاتې شول ټول مې ووژل••.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۱۹) برخه:

د دين فکر او کرامات.

عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) د وفات نه وروسته زه غمجن او فکرمند لاره کې ناست وم، چې عمر (رضي الله عنه) رابانده سلام اچولی وو او زه نه وم پوه شوی بيا عمر (رضي الله عنه) ابوبکر صديق (رضي الله عنه) ته شکايت وکړو چې عثمان زما د سلام جواب رانکړ.

•• البدايه والنهايه باب خليفة عثمان، حياة حياة الصحابه جلد 2، اسد الغابه جلد 4.

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چې زه مسجد ته لاړم نو ابوبکرصدیق (رضي الله عنه) راته وویل، ولې دې د خپل وروړ عمر (رضي الله عنه) د سلام جواب نه دی ورکړی، په څه شي تړې خفه یې؟ نو ورته مې وویل، ما نه لیدلی او نه پرې پوهه شوی یم؛ نو ابوبکر (رضي الله عنه) وفرمایل ته صحیح خبره کوې؛ خو زما په فکر ته به په کوم سوچ او فکر کې ډوب وې، نو ما ورته وویل هو په الله (جل جلاله) قسم چې همدا سې وه ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) راته وویل هغه څه سوچ او فکر وو چې ته یې دومره پریشانه کړی وې، نو؛ ما ورته وویل، چې د دې امت د نجات او خلاصئ لار په فکر کې وم، نو ابوبکر (رضي الله عنه) راته وویل، چې ما سره هم دا فکر وو خو ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه پوښتنه وکړه هغه راته وویل چې د امت د نجات لاره په قران او سنت کې ده باید تر ټولو اول همدا راونیسئ؛ نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایي زه ور پورته شوم او د ابوبکر (رضي الله عنه) تندی مې ښکل کړ ما ورته وویل، چې ته د دې اهل یې چې ترې پوښتنه وکړې.

◆ ماوردي د عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) نه روایت کړی چې عثمان (رضي الله عنه) د جمعې خطبه ویله او لاس کې یې امسا وه چې د جهجاه په نوم یو تن ورپورته شو او امسا یې ترې واخیسته او ماته یې کړه؛ خو عثمان (رضي الله عنه) هیڅ و نه ویل او نه یې خطبه قطع کړه او نه بل چا د خطبې د اوریدلو په وجه څه وویل، عثمان (رضي الله عنه) یوه ګوته پورته کړه او څه اشاره یې وکړه او بیا یې له خطبې نه وروسته هم څه و نه ویل، بیا لږ وخت بعد موږ ولیدل چې د جهجاه په لاس دانه راختلې بیخي زیاتې چغې او فریاد ترې کوي تر هغې چې له هماغه دانې مړ شو نو ټولو به ویل چې دا د عثمان (رضي الله عنه) د ښیرا او له امله دا سې شو.

◆ په یو روایت کې طبقات الکبری لیکلي چې عثمان (رضي الله عنه) یوه ورځ خپل غلام ته وویل ما یوه ورځ ستا غوږ کش کړی وو ته راشه او زما غوږ ونیسه او کش یې کړه نو هغه ورته وویل چې ما بښلی یې نه یې کش کوم خو عثمان (رضي الله عنه) ورسره نه منله تر هغې چې غلام یې مجبور کړ، چې غوږ نه یې ونیسي نو چې کله یې له غوږه ونیولو لږ یې کش کړ زړه یې نه غوښتل چې ډیر یې کش کړي او عثمان (رضي الله عنه) به ورته ویل ښه پوره یې کش کړه چې د قیامت په ورځ در څخه خلاص شم.

◆ تاج البستکي طبقات الکبری کې لیکلي چې یو سړی عثمان (رضي الله عنه) ته راغلو او نور صحابه کرام هم ورسره ناست وو هغه وویل، چې یو سړی به دلته راشي چې هغه په لاره کې یوې زنانه سره بدکاري کړې وي نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل، چې یو سړی به دلته راشي چې د سترګو به یې د زنا نښې او نښانې معلومېږي؛ نو هغه سړي ورته وویل، ولې له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه بعد هم وحې نازله شوه چې تا ته یې په سترګو کې د زنا نښې ښکاري؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وفرمایل دا وحې نه ده تجربه او کرامت دی چې الله (جل جلاله) یې چا ته ورنصیب کړي زه زنا کار پیژنم او ما ته یې په سترګو کې نښې نښانې معلومېږي، نو هغه سړی چې په خپل ځان پوی شو نو چوپ شو نور یې کومه خبره ونکړه.

◆ محمد بن عبدالله ابن موسی خفاف فرمایي، چې موږ شام ته لاړو نو موږ یو سړی ولیدو چې پرمخې پروت دی او ښې یې د پنډیو سره او لاسونه یې د اوګو سره پرې شوي دي او په سترګو ړوند

(c) ketabton.com: The Digital Library

دی او چغې وهې های د دوزخ اوره های د دوزخ اوره هلاک شوم تباه شوم برباد شوم جهنمي شوم؛ نو موږ ترې پوښتنه وکړه چې دا ولې؟ چا درسره داسې کار وکړ، نو هغه وویل چې کله عثمان (رضي الله عنه) محاصره شو او د هغه کور ته خلک ننوتل نو زه هم په هغې خلکو کې وم نو موږ چې د هغه کوټې ته داخل شو؛ نو د هغه بي بي هلته وه هغه له کوټې راووتله او ماته مخې ته راغله ما هغه په څپیړه ووهله او عثمان (رضي الله عنه) زه ولیدم او هغه راته ښیراوې وکړې، چې د ینږو، لاسو او سترګو خلاص شې او جهنم دې ځای شه نو زه فوراً له هغه ځایه راووتلم دلته شام ته راغلم دلته څوک وه زه پرې پوی نه شوم راغی او زما لاسونه یې په اوږو کې، او پښې له پنډیو سره پرې کړل او سترګې یې را نه و ویستلې اوس فقط د جهنم لاره راته پاتې ده او بس*.

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۲۰) برخه:

د عثمان رضي الله عنه د شهادت اسباب او د جنت زیری.

◆ یوه ورځ رسول الله (صلى الله علیه وسلم) په جبل احد ولاړ وو چې دغه غر په خوځیدو شو نو رسول الله (صلى الله علیه وسلم) ورته وویل ودریږه تا باندې یو نبي (صلى الله علیه وسلم)، بل صدیق او دوه شهیدان ولاړ دي نو غر ودرید و او رسول الله (صلى الله علیه وسلم) سره ابوبکر (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه) او عثمان (رضي الله عنه) وو.

◆ د ابوموسی الاشعري (رضي الله عنه) نه روایت دی چې رسول الله (صلى الله علیه وسلم) زما سره په یو باغ کې وه نو چا دروازه وټکوله نو زسول الله (صلى الله علیه وسلم) راته وفرمایل چې دروازه ورته خلاصه کړه او د جنت او شهادت زیری ورکړه نو کله چې ما دروازه خلاصه کړه نو هغه عثمان (رضي الله عنه) وو.

◆ د ام المؤمنین عایشې صدیقې رضي الله عنها نه روایت دی چې ماته رسول الله (صلى الله علیه وسلم) د وفات نه لږ مخکې وفرمایل چې ما ته زما ملګری راوغواړه نو ما ورته وویل ابوبکر صدیق (رضي الله عنه) نو هغه وویل نه، بیا ما ورته وویل عمر (رضي الله عنه) هغه راته وویل نه بیا ما ورته وویل عثمان (رضي الله عنه) نو هغه راته وویل هو نو ما اعثمان (رضي الله عنه) راوغوښتنو کله چې عثمان (رضي الله عنه) راغی نو ما ته رسول الله (صلى الله علیه وسلم) وفرمایل ته لږه وړاندې لاړه شه زما عثمان (رضي الله عنه) سره پټه خبره ده نو زه ترې لرې کیناستم نو رسول الله (صلى الله علیه وسلم) عثمان (رضي الله عنه) ته غوږ کې خبرې وکړې چې د عثمان (رضي الله عنه) شکل ورسره تغیر شو بیا یې رسول الله (صلى الله علیه وسلم) ته لاس ورکړو لکه چې څوک چا سره قول او وعده کوي.

بیا چې کله د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت اخري وخت شو او خوارجو ظهور وکړو او هغوی عثمان (رضي الله عنه) کور کې محاصره کړ نو هغې کې څه ناپوهه مسلمانان هم وو او عثمان (رضي الله عنه) د هغوی سره جنګ کول نه غوښتل او ویل یې چې ما ته رسول الله (صلى الله علیه وسلم) د

---

* شرح اصول عقاید اهل السنه والجماعه للالکایي ج 9 صف 132

(c) ketabton.com: The Digital Library

صبر کولو امر کړی دی نو موږ ته هغه خبره یاده شوه چې عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله علیه وسلم) سره لاس باندې عهد او وعده کړې وه.

◆ د عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې کله خوارجو عثمان (رضي الله عنه) خپل کور کې محاصره کړ نو هغوی د منافقینو او بعضي قوم پرستو مسلمانانو په شمول (۲۰۰) تنه وو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) ورته په دیوال سر ورښکاره کړ او ورته یې وویل، تاسو ولې زما وژلو پسې راخیستي یې ده؟ ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه اوریدلي دي چې له درې قسمه خلکو علاوه د هیچا وژل روا نه دي.

اول: محصن زناکار چې واده یې وي او بیا هم زنا وکړي، نو رجم کېږي یعني په تیږو به ویشتل کېږي، چې تر څو مړ شي.

دویم: قصاص والا یعنې چې چا په ناحقه قتل کړی وي او ثبوت پرې وشي نو وژل کېږي به.

دریم: مرتد چې د اسلام نه بیرته کفر ته ور وګرځي نو وژل یې روا دي.

نو ای خلکو قسم په الله (جل جلاله) چې ما نه په جهالت کې زنا کړې او نه په اسلام کې، قسم په الله (جل جلاله) چې ما هیڅ کله ناحقه قتل هم نه دی کړی او قسم په الله (جل جلاله) چې زما په زړه کې هم د مرتد کیدلو سوچ او فکر ندی پیدا شوی، بیا عثمان (رضي الله عنه) وفرمایل زه په الله (جل جلاله)، رسول الله (صلی الله علیه وسلم)، ملایکو او اخرت ایمان لرم نو بیا ولې زما مرګ درته اسانه ښکاري؟

ابو امامه (رضي الله عنه) فرمایي، چې کله د عثمان (رضي الله عنه) کور باغیانو خوارجو محاصره کړ خوراک، څښاک او هر څه یې وربانديې بند کړل، نو د عثمان (رضي الله عنه) د کور تر څنګ د بلاط په نوم کورونه وو، هغه طرف د باغیانو او خوارجو نه په امن کې وو؛ نو عثمان (رضي الله عنه) د قضایي حاجت لپاره تللی وه او موږ هلته ناست وو نو موږ ته یې تشریف راوړ او ویې وفرمایل چې باغیان او خوارج ماته د قتل ګواښوونه راکوي.

ابو امة فرمایي موږ ورته وویل، تا ته الله (جل جلاله) کافي دی هغه به دی مددګار شي نو بیا عثمان (رضي الله عنه) هماغه خبره تکرار کړه چې غیر له ناحقه قاتل، محصن زناکار او مرتد نه د بل مسلمان وژل نه دي روا تر څو چې د کافر صف ته نوي لاړ او هغه یې نوي قوي کړي.

ابو هریره (رضي الله عنه) فرمایي چې کله خوارجو او باغیانو د عثمان (رضي الله عنه) کور محاصره کړو زه عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم او د باغیانو سره د جنګ کولو مشوره مې ترې غوښتله او د دې محاصرې ډیرې ورځې تیرې شوې وې ما فکر وکړ چې عثمان (رضي الله عنه) به ډیر وږی او تږی وي؛ خو چې ومولیده بالکل تازه وو، نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل چې ما ته رسول الله (صلی الله علیه وسلم) خوب کې راغی او راته یې وویل ته به ډیر تږی شوی یې؟

نو عثمان (رضي الله عنه) فرمایي ما ورته وویل هو!

نو رسول الله (صلی الله علیه وسلم) راته وویل، که غواړې چې الله (جل جلاله) په دې خوارجو فتحه درکړي هم الله (جل جلاله) به دې امداد وکړي او که غواړې موږ سره جنت کې روژه ماته کړې نو هم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا خوښه ده نو عثمان (رضي الله عنه) فرمايي چې ما ورته وويل، چې يا رسول الله (صلی الله عليه وسلم) غواړم جنت کې له تاسې سره روژه ماته کړم.

نو ابوهريره (رضي الله عنه) فرمايي، چې عثمان (رضي الله عنه) د خپلې کوټې بام ته اشاره وکړه چې له دې بام نه يوه بوقه چې اوبه پکې وې راښکته شوه او ما ته يې اواز وکړو چې اوبه وڅښه او ما له هغې بوقې اوبه وڅښلې قسم دی چې تر اوسه زما په سينه کې د هغې اوبو يخوالی او خوږوالی په خوله کې محسوسوم.

د عثمان (رضي الله عنه) به ضد دغه بغاوت يو يهودي چې عبد الله بن سبا نوميده شروع کړی وه کله چې عثمان (رضي الله عنه) خليفه شو؛ نو له اولې ورځې دغه يهودي دغه خبرې کولې چې د خلافت حق د علي (رضي الله عنه) دی او علي (رضي الله عنه) د رسول الله (صلی الله عليه وسلم) زوم او د تره ځوی دی نو چې کله علي (رضي الله عنه) خبر شو هغه تري شام ته وتښتيدو او (۲) تنه خوارج علي (رضي الله عنه) قتل کړل دغه يهودي عبد الله ابن سبا شام کې بعضې کمزوري مسلمانان د قوم پرستئ په شعار وغولول او څه اندازه خوارج او منافقين هم ورسره شول اخر يې دغه شورش او بغاوت ته عملي بڼه ورکړه او مدينې منورې ته راغلل.

د خوارجو اول هدف دادی چې لمړی هغه مسلمانان له منځه وړي چې په اسلام مضبوط او ټينګ ولاړ وي، د خوارجو شعارونه تل غولوونکي او تير ايستونکي وي چې بې علمه او کمزوري مسلمانان وربانديږي ډير ژر غوليږي همدا وجه وه چې، دغه عبد الله ابن سبا يهودي د مکې د فتحې په ورځ عثمان (رضي الله عنه) ته راغلی وو او قسمونه يې ورته خوړلي وو، چې زه مسلمان شوی يم او کله چې رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته پس له نيولو راوستل شوی وه؛ نو عثمان (رضي الله عنه) رسول الله (صلی الله عليه وسلم) ته ويلي وو، چې ما ته يې قسمونه خوړلي چې زه مسلمان يم او عثمان (رضي الله عنه) يې ضمانت هم کړی وه.

خوارج نه يوائې چې دروغجن دي بلکې احسان فراموشه هم دي بيا همدې يهودي، نور خوارج تيار کړل چې د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت موضوع مشکوکه کړي او په ضد يې قيام وکړي*.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

د عثمان رضي الله عنه د سيرت (۲۱) برخه:

عبدالله ابن سبا څوک وو؟

د عبد الله ابن سبا غلطې کارنامې.

د مسلمانانو تر منځ خپل منځي جګړې.

◆ په صحابه کرامو د کفر او ارتداد تاپه لګول خصوصاً په ابوبکر (رضي الله عنه)، عمر (رضي الله عنه)، عثمان (رضي الله عنه) او ام المؤمنين عايشه رضی الله عنها صديقه باندې او په بي بي عايشه (رضي الله عنه) باندې د زنا تهمت سره له دې چې قران کې يې د صفايي آياتونه نازل شوي دي.

* کنز العمال جلد 1 صفحه 78، مسند امام احمد جلد 4، البدايه والنهايه جلد 7 صفحه 181، اخرج ابن سعد جلد 3 صفحه 46 عن ابی سهله بمعناه اطول من هذا وعند عبد الرزاق والحسن بن سفيان

(c) ketabton.com: The Digital Library

- د مسلمانانو تر منځ د کنځلو او بدو ردو ویلو رواج همدې خبیثو شروع کړی دی.
- د لعنت ویلو رواج ابن سبا شروع کړی.
- د شیعه مذهب بنسټګر همدا یهودي دی.
- علي (رضي الله عنه) ته د ربوبیت صفات همده ورکړي او رواج کړي دي.
- د احترام او عزت په نوم د یو مسلمان بل مسلمان ته سجده همدې لعین رواج کړې ده.
- د مسلمانانو د یو بل په وژلو باندې د جنت ګټلو دروغجن شعار همدې لعین رواج کړي دي.

عبدالله ابن سبا له اصله یمني وو چې په ابن الاسود مشهور وو او یهودي وو ډیر چالاک او فصیحې ژبې والا وو؛ نو ځکه یهودیانو د مسلمانانو تر منځ د نفاق اچولو لپاره غوره کړ، بعضې اسلامي زده کړې یې ورزده کړې او مدینې منورې ته یې د خپلو موخو او اهدافو د تر لاسه کولو لپاره راولیږلو او ظاهراً یې د اسلام راوړلو اعلان وکړ، د مسلمانانو تر منځ به یې هر وخت د نفاق خبرې خپرولې زیاته موقع هغه وخت په لاس ورغله چې د صحابه کرامو (رضي الله عنه) د اهل حل والعقد شورى د علي (رضي الله عنه) په خوښه عثمان (رضي الله عنه) خلیفه وټاکل شو؛ نو دغه یهودي به خلکو ته ویل چې د خلافت حق د علي (رضي الله عنه) وو؛ خو عثمان (رضي الله عنه) ترینه په زور ځان خلیفه کړ.

دغه یهودي به علي (رضي الله عنه) ته د الوهیت صفتونه ورکول، ده به ویل د علي (رضي الله عنه) چې خوښه نه وي نو نعوذبالله، الله (جل جلاله) هېڅ نه شي کولای د قرانکریم د لسو سپارو پټولو الزام یې په رسول الله (صلی الله علیه وسلم) باندې ولګولو.

علي (رضي الله عنه) ته به یې علم غیب ثابتول او علي (رضي الله عنه) په باره کې داسې خبرې کولې چې سراسر دروا غ دي، دې یهودي به ویل نبوت لپاره علي (رضي الله عنه) غوره شوی وو؛ خو چې کله جبرایل (ع) راغی نو د علي (رضي الله عنه) په بستره محمد (صلی الله علیه وسلم) پروت وو نو په غلطۍ کې یې وحې نازله کړه.

دغه یهودي عبدالله ابن سبا اول حجاز کې همداسې د علي (رضي الله عنه) د الوهیت خبرې خپرې کړې او د قبایلو نوي مسلمان شوي خلک یې ځان سره ملګري کړل بیا یې د قریشو کمزوري مسلمانان چې لا له اسلامه پوره خبر نه وو د قومیت په اور کې سره راجمع کړل.

کله چې علي (رضي الله عنه) خبر شو نو د نیولو حکم یې وکړو؛ خو دغه چالاک تري کوفې ته وتښتیدو او نور ملګري یې هم پټ شول فقط (6) شپږ تنه علي (رضي الله عنه) ته په لاس ورغلل له هغوی نه علي (رضي الله عنه) پوښتنه وکړه چې تاسې زما په باره کې څه عقیده لرئ، هغوی هماغه د الوهیت یعنې ربوبیت صفات بیان کړل نو علي (رضي الله عنه) هغوی اور ته واچول علي (رضي الله عنه) څه وخت بعد کوفې ته لاړو.

الجحفي (رضي الله عنه) فرمایي، چې زه خبر شوم چې علي (رضي الله عنه) دلته راغلی نو زه ورغلم او د جمعې ورځ وه؛ نو ما تري واوریدل چې ویې فرمایل، چې له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه بعد بهتر خلک ابوبکر (رضي الله عنه) او عمر (رضي الله عنه) دي له خطبې وروسته ما تري پوښتنه وکړه چې ابن الاسود خو وایي چې ته په دواړو خلیفګانو لعنت وایې؛ نو، علي (رضي الله عنه) وفرمایل نعوذ بالله زه د ابن الاسود خبیث د خبرو نه پناه غواړم بیا یې وفرمایل چې ما ته یې حاضر

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړئ، خو عبد الله ابن سبا له هغې ځايه بصرې ته تښتيدلی وه کله چې هلته ورپسې ورغې، بيا يې بصره کې پټ دعوت چلولو چې لړ ملګري يې پيدا کړل نو هغوی يې هلته پرېښودل بيرته يمن ته لاړو، هلته يې څه موده دغه زهرجنه عقيده خپره کړه او له هغې ځايه شام ته لاړو، شام کې امير معاويه (رضي الله عنه) حاکم وو هغه چې وربانديې خبر شو نو ډيرو سختو حکم يې وکړو خو ابن سبا له هغه ځايه په تښته کامياب شو او مصر ته لاړو مصر د ده د عقيدې خپرولو لپاره مناسب ځای وو ځکه چې هلته د يهودو بيخ او بنياد مضبوط وو، هلته يې ډير دعوت وچلولو چې له هغې ځايه يې يو لښکر د عثمان (رضي الله عنه) د وژلو لپاره جوړ کړ، تر هغې چې لاره کې نور قبايل هم ورسره ملګري شول چې مدينې منورې ته راورسيدل نو تقريباً (۲۰۰۰) جنګيالي ورسره ملګري شول او مدينه منوره کې يې عثمان (رضي الله عنه) په کور کې (۴۰) ورځې کلابند کړی وه.*

✲ ✲ ✲ ✲

د عثمان رضي الله عنه د سيرت مبارک (۲۲) برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) خوارجو باغيانو او دوکه شويو مسلمانانو ته خبرداري.

د ابوليلی کندی (رضي الله عنه) نه روايت دی چې زه عثمان (رضي الله عنه) ته د خوارجو سره دمقابلې کولو د اجازت غوښتلو لپاره ورغلم نو زه هلته وم چې عثمان (رضي الله عنه) هغوی ته د کړکۍ نه سر ور ښکاره کړ او ورته يې وويل، ای خلکو ما مه وژنئ زما قتل تاسو ته نه دی روا قسم په الله (جل جلاله) که زه تاسو ووژلم او بيا د يو بل د وژلو رواج مو جوړ کړ؛ نو له دې وروسته به کله هم په اتفاق نه شئ او نه به يو ځای لمونځ وکړئ او نه به بيا تاسو ته دغسې فتحې نصيب شي او نه به يو اتفاق او اتحاد جهاد وکړئ، بيا يې د دواړو لاسو ګوتې يو بل کې ننباسلې او ويې ويل، تاسو به دغسې د يو بل سره په خپلو منځو کې په جنګ اخته شئ او دښمن به مو ارام ژوند تيروي، تاسو د دنياوي ګټو لپاره يو مسلمان مه وژنئ بيا يې د سورت هود دا ايات تلاوت کړ.

بسم الله الرحمن الرحيم، يَاقَوْمِ لَا يَجْرِمَنَّكُمْ شِقَاقِي.الخ

ترجمه: ای قومه زما ضد او عداوت دې تاسو ته د دې نشي چې تاسو باندې داسې مصيبتونه نازل شي لکه د نوح قوم، د هود قوم او صالح قوم. او د لوط د قوم خبر هم لرې نه دی تاسې ته ټول تري خبر ياست، بيا يې عبد الله بن سلام (رضي الله عنه) ته خوک ولېږلو چې ستا څه خيال دی ما ته څه کول پکار دی، ځکه چې هغه د تورات عالم وو او تورات کې داسې ټولې خبرې ليکلې وې نو هغه ورته جواب راولېږلو چې صبر وکړه جنګ کول اختيار نکړې که دوی تا شهيد کړي نو د قيامت په ورځ به تاسره دليل وي او دوی به الله (جل جلاله) راونيسي.

د مغيره ابن شعبه (رضي الله عنه) نه روايت دی چې زه عثمان (رضي الله عنه) ته ورغلم ما ورته ووېل، چې زه تا ته درې خبرې مخې ته کوم، ته بايد وربانديې عمل وکړې.

اول: ته بايد په هغه دروازه ووځې چې کومه باندې باغيان نشته او ځان مکې مکرمې ته ورسوې دوی به هلته تا هيڅکله و نه وژني او حرم شريف د حرمت خيال به وکړي.

* البداية والنهاية باب عثمان، الاستيعاب 4ج باب خلفاءالراشدين:

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهـــــم: تـه بایـد شـام تـه لاړ شـې هلتـه امیـر معاویـه (رضـي الله عنـه) دی هغـه سـتا د تـره ځـوی دی او تـا حـاکم مقرر کړی دی او هغه ښه مضبوط دی هغه به تا په امن کړي.

دریــــــم: تـه زمـوږ امـام او خلیفـه یـې تاسـره اکثـر مسـلمانان او تکـړه صـحابه کـرام دي لکـه زبیـر بـن عـوام (رضـي الله عنـه)، حسـن ابـن علـي (رضـي الله عنـه)، عبـد الله ابـن عمـر (رضـي الله عنـه) او نـور (۷۰۰) تنـه اوس تاسـره دلتـه موجـود دي؛ نـو تـه مـوږ تـه د جنـګ کولـو حکـم وکـړه الله (جـل جـلا لـه) د حـق ملګـری دی او حـق بـه بریـالی شـي او دوی خـوارج بـه لـه مـدینې وباسـو او تـه بـه پـه امـن کـې شـې، پـه الله (جـل جـلا لـه) قسـم چـې تـا تـه د دوی سـره جنـګ کـول روا دي نـو مغیـره بـن شـعبة (رضـي الله عنـه) فرمـایې، چـې عثمـان (رضي الله عنه) راته داسې جواب راکړ.

تـه چـې وایـې، مکـې معظمـې تـه لاړ شـه نـو مـا لـه رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) نـه اوریـدلي چـې هـر چـا مکـه مکرمـه کـې وینـې تـوی کـړې او یـا یـې سـبب شـو نـو د قیامـت پـه ورځ بـه د ټـولې دنیـا د قتلونـو نیمـایې عـذاب وربانـدې وي او زه نـه غـواړم چـې د داسـې فتنـې سـبب شـم، ځکـه دغـه باغیـان او خـوارج او د ابـن سبا یهودي پیروان هیڅ دین نلري دوی د نفس او خواهش تابعدار دی.

او دوهـم دا چـې زه شـام تـه امیـر معاویـه تـه ورشـم نـو دا خبـره صـحیح ده چـې زه بـه هلتـه پـه امـن شـم خـو خـوارج بـه هلتـه ضـرور راځـي او خپـل منځـي جګـړې بـه شـروع کېـږي او زمـا پـه سـبب بـه د مسـلمانانو بېځایـه وینـې تـوی شـي او ګنـاه بـه بیـا هـم زمـا پـه غـاړه وي بلـه دا چـې زه دا نـه خوښـوم چـې د خپـل حبیـب رسـول (صـلی الله علیـه وسـلم) نـه او د هجـرت د مقـام نـه لـرې و اوسـیږم، زه مـرګ خوښـوم خـو د خپـل حبیـب (صلی الله علیه وسلم) نه لرې نه.

دریـم دا چـې زه تاسـو تـه د جنـګ کولـو امـر درکـړم نـو دې یهـودو او خوارجـو سـره هغـه کسـان ملګـري دي چـې کلیمـه وایـي؛ خـو غولیـدلي دي زمـا د مرتـد کیـدلو دروغجـن شـعار ورتـه ویـل شـوي دي د اهـل بیتـو د دروغجنـې مینـې خبـرو دوکـه کـړي ماتـه دغـه خلکـو کې مسـلمان او کـافر نـه معلـومیږي نـو ځکـه زه نشـم کولای چې د دوی په سبب یوه کلیمه ویونکی مړ کړم.

د ابـو هریـره (رضـي الله عنـه) نـه روایـت دی چـې زه د عثمـان (رضـي الله عنـه) د محاصـرې پـه وخـت کـې عثمـان (رضـي الله عنـه) تـه ورغلـم مـا ورتـه وویـل، باغیـان او خـوارج سـتا دروازه کـې ولاړ دي پـه الله (جـل جـلا لـه) قسـم چـې دوی سـره جنـګ کـول روا دي تـه مـوږ تـه امـر وکـړه چـې ورسـره وجنګیـږو؛ نـو عثمـان (رضـي الله عنـه) راتـه وویـل ایـا تـه غـواړې چـې مـا د خپـل منځـي جګـړو لپـاره سـبب وګرځـوې، قسـم پـه الله (جـل جـلا لـه) چـې مـا د رسـول الله (صـلی الله علیـه وسـلم) نـه اوریـدلي، چـې ویـې فرمایـل څـوک چـې د خپـل منځي جګړو سبب شو د قیامت په ورځ به د ټولو وژل شوو ګناه کې شریک وي.

ابـو هریره (رضـي الله عنـه) فرمـایې چـې د عثمـان (رضـي الله عنـه) د دې خبـرو وروسـته زه کـور تـه لاړم قـرار کور کې کیناستم بیا مې د هیچا ملګرتیا ونکړه○.

❁ ❁ ❁ ❁ ❁

○ البدایة والنهایة جلد 7 صفحه 210، حکایة الصحابة فصل خلفاء الراشدین ج اول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

د عثمان رضي الله عنه د سیرت مبارک (۲۳) برخه:

د محاصرې جاري والی او د صحابه کرامو رضي الله عنهم رايې.

➡ د عبدالله ابن زبیر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې زه د عثمان (رضي الله عنه) سره د ده په کور کې وم نو ما عثمان (رضي الله عنه) ته وویل، چې تاسره دلته خه تکړه ځوانان شته چې که د خوارجو او ناپوهانو مقابلې ته ووځي نو الله (جل جلا له) به یې ضرور کامیابوي ځکه چې ته په حقه یې ته مونږ ته اجازه وکړه چې جنګ ورسره وکړو نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل زه تا ته په الله (جل جلا له) قسم درکوم چې داسې ونکړې او ما د خپل منځي جګړو سبب و نه ګرځوې زه نه غواړم چې یو داسې طریقه رامنځته کړم چې په هغې کې د کوم مسلمان وینه توی شي.

➡ بل روایت کې دي چې عبدالله بن زبیر (رضي الله عنه) ورته وفرمایل امیر المؤمنینه قسم دی چې تا ته اوس د دې باغیانو وژل روا دي نو عثمان (رضي الله عنه) وویل نه نه داسې نکوم دوی سره دوکه شوی او کمزوري مسلمانان دي زه هغه نشم پیژندلای نو ولی یې وینه توی کړم.

➡ د عبدالله ابن عامر (رضي الله عنه) نه روایت دی، چې ما له عثمان (رضي الله عنه) وا وریدل چې ویې فرمایل زما په نزد غوره هغه څوک دی چې خپله توره د خپل منځي جګړو نه راحصاره کړي او څوک و نه وژني.

➡ ابن سیرین (رح) فرمایي چې زید ابن ثابت (رضي الله عنه) عثمان رضی الله عنه ته راغی او ورته یې وفرمایل چې د انصارو صحابه کرامو رضی الله عنهم د ځوانانو یو ټولی دروازه کې ولاړ دي که ته اجازه ورکړې نو ستا په دفاع کې به وجنګیږي او دغه خبره یې څو واره تکرار کړه او ورته یې وویل، تاسره دلته هم عبدالله ابن عمر (رضي الله عنه)، عبدالله بن زبیر (رضي الله عنه) او حسن بن علي (رضي الله عنه) شته او (700) کسان لری امر وکړه چې خوارجو او باغیانو سره وجنګیږي؛ خو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل، نه زه دا کار نشم کولای زه د مسلمانانو وژنه نشم کولای.

➡ عبدالله بن ساعده (رضي الله عنه) نه روایت دی سعید ابن عاص رضی الله عنه عثمان رضی الله عنه ته راغی چې دغه باغیان دروازه کې موجود دي مونږ په تیرو ولي، نیزې راته پرڅوي، ډېر صحابه یې زخمیان کړل او ته اجازه نه ورکوې چې ورسره وجنګیږي، نو عثمان (رضي الله عنه) ورته وویل زه پوهېږم که جنګ شروع کړم، الله (جل جلا له) به ما ته فتحه راکړي؛ خو زه نه غواړم مسلمانان خپل منځي جګړو کې ښکیل شي.

کله چې سعید ابن عاص (رضي الله عنه) دغه خبره واوریدله نو ویې ویل قسم په الله (جل جلا له) چې بیا زه لتا نه مشوره و نه غواړم بهر ووتو او په خوارجو یې حمله وکړه ډیر یې مړه کړل اخر یې سر په تورو ولږیدو او شهید شو.

➡ عمر ابن سعد (رضي الله عنه) د خپل پلار نه روایت کوو چې زما ورور عامر ابن سعد (رضي الله عنه) ورته راغی او ورته یې وویل، پلار جانه خلک جنګ ته تیار دي عثمان (رضي الله عنه) محاصره دی او ته قرار کور کې ناست یې، ته زمونږ په شان توره وهونکي ځامن لرې او خپله هم یو تکړه پهلوان یې ولې نه وځي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو سعد (رضي الله عنه) وويل، بچیه زه لتا نه ښه پوهېږم ایا ته غواړې چې ما خپل منځي جګړې ته ورداخل کړې زه پوهېږم چې د خوارجو او یهودو وژل روا دي؛ خو ناپوهه مسلمان قوم پرستان هم ورسره دي زه به مسلمان له کافره څنګه جلا کوم بیا یې ورته وفرمایل، زویه قسم په الله (جل جلا له) زه به تر هغې و نه جنګېږم چې تر څو مې داسې توره لاس ته نه وي راغلي چې دوه سترګې ولري، ژبه ولري او دوه شونډې ولري، چې زه یې په کافر، یهودي او یا خوارج پورته کړم نو ویې پېژني او راته ووایې وهه یې کافر دی، یهودي دی او خوارج دی او زه شرق تري تیر کړم او سر تري غوڅ کړم او توره کار پرې وکړي او که په مسلمان یې پورته کړم نو توره یې وپیژني چې مسلمان دی او راته ووایي مه یې وهه چې مړ یې نکړې مسلمان دی، بیا سعد وفرمایل چې ما له رسول الله (صلی الله علیه وسلم) نه اوریدلي چې دغسې د فتنې په وخت هغه څوک بهتر دی چې کور کې کیني او شخصي او خپل منځي جګړې ونکړي.[١]

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۲۴) برخه:

عثمان (رضي الله عنه) ولې له خلافته استعفا نه ورکوله؟

د عثمان (رضي الله عنه) فضیلت.

د عثمان (رضي الله عنه) شهادت.

- د طلحه بن عبید الله (رضي الله عنه) نه روایت دی چې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) وفرمایل، د هر چا یو نزدی ملګری وي، زما د جنت ملګری عثمان (رضي الله عنه) دی.
- د حسنینو (رضی الله عنهم) او عبد الله بن زبیر (رضي الله عنه) نه روایت دی چې مور د عثمان (رضي الله عنه) سره د ده په کور کې وو؛ نو چې کله اخري ورځې شوې مور ورته وویل چې اجازت راکړه چې مور د خوارجو سره وجنګیږو نو عثمان (رضي الله عنه) راته وفرمایل که تاسو نه خفه کېږئ خپلو کورو ته لاړ شئ بیا یې دروازه راته خلاصه کړه او مور خپلو کورونو ته لاړو.
- حسن (رضي الله عنه) فرمایي، چې ما خپل والد علي (رضي الله عنه) ته وویل، چې عثمان (رضي الله عنه) محاصره دی او ته قرار ناست یې نو هغه راته وویل، چې زه پوهېږم عثمان (رضي الله عنه) جنګ او وینه تویول نه غواړي نو ځکه کور کې ناست یم.

د عثمان (رضي الله عنه) نه چې کومو خلکو د خلافت پرېښودو غوښتنه کوله اکثره خوارج او یهود وو او ډیر لږ ناپوهه قوم پرست مسلمانان ورسره وو کوم جلیل القدر صحابي تري غوښتنه نوه کړې، بل دا چې عایشه (رضي الله عنه) فرمایي چې ما عثمان (رضي الله عنه) ته وویل ته دغه خوارجو سره جنګ ولی نه کوې؟ نو هغه راته وویل چې ستا په کور کې چې ما سره رسول الله (صلی الله علیه وسلم) پټې خبرې وکړې او بیا یې عهد او قول را څخه واخیست نو هغه همدا خبرې وې ما ته رسول الله

---

[١] اخرج البدایه والنهایة، جلد 7 صفحه 282، واخرج ابونعیم فی الحلیة جلد 1 صفحه 94، وایضاً راوه طبرانی مثل ذلک، والهیثمی جلد 7 صفحه 299، وعن ابن سیرین مثله.

(c) ketabton.com: The Digital Library

(صلی الله علیه وسلم) وفرمایل چې تا ته به خلک یو کمیس درواغوندي پام کوه چې بېرته یې تر مرګه لرې نکړې، نو هغه کمیس همدا خلافت دی.

بل داچې رسول الله (صلی الله علیه وسلم) ما ته د صبر کولو ویلي وو او د خوارجو سره په دې خاطر د جنګ نه منع کړی یم چې ناپوهه مسلمانان ورسره ملګري دي نو ما ته د داسې خلکو وژل ناروا دي چې کلمه وایې ځکه چې د جنګ په وخت خوارج او مسلمان پیژندل مشکل دي.

☚ د ذالحجې مبارکه میاشت وه او زیاتره صحابه کرام حج ته لاړل، هغوی فکر کاوه چې د عثمان (رضي الله عنه) محاصره به نوره هم اوږده شي؛ نو ځکه حج ته لاړل دلته مدینه منوره کې عبد الله ابن سبا د ملګرو سره د عثمان (رضي الله عنه) د کور دروازه وسوځوله او د سهار د لمونځ نه بعد عثمان (رضي الله عنه) د قران کریم تلاوت کولو چې یهودي خوارج د عثمان (رضي الله عنه) کور ته دننه شول او په عثمان (رضي الله عنه) اول ګزار ابن سبا یهودي وکړو چې وینه مبارکه یې د قران کریم په دې آیات مبارک ور تویه شوه،

{فَسَيَكْفِيْكَهُمُ اللهُ وَ هُوَ السَّمِيْعُ الْعَلِيْم }

ترجمه:: زر دی چې چې الله به ستا لپاره کافي شي د دوی نه او الله اوریدونکی او پوهه دی.

یهودي خوارجو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړ او نورو مسلمانانو ته یې د فتنې دروازه خلاصه کړه د شیعه ګانو د عقیدې موسس عبداله ابن سبا د عثمان (رضي الله عنه) په شهید کولو د یوې داسې عقیدې دروازه پرانیسته چې تر قیامته به مسلمانانو ته د دوی اضرار له یهودو او نصاراوو زیات وي، څومره مشکلات چې شیعه ګانو د اسلام په تاریخ اهل بیتو ته پیدا کړي هیڅ له دې زیاته بېلګه یې بله نشتته.

☚ خوارجو عثمان (رضي الله عنه) شهید کړ خو د عثمان (رضي الله عنه) اخلاق، حیا، سخاوت، بهادري او فتوحات ژوندي دي، د عثمان (رضي الله عنه) د قران کریم ترتیب او جمع کولو خدمات تر قیامته ژوندي دي.[2]

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

د عثمان رضي الله عنه د سیرت (۲۵) او اخري برخه:

د عثمان (رضي الله عنه) د خلافت دوران کې د مختلفو ملکونو فتحه کیدل.

د افغانستان فتحه:

عثمان (رضي الله عنه) حذیفه ابن یمان د عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) تر قوماندې لاندې اذربایجان ته ولېږلو له فتحې څخه څه وخت بعد حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) ارمنیا ته مخه کړه هغه هلته په جګړه بوخت شو د اذربایجان خلکو بیا شورش وکړو؛ نو حذیفه ابن یمان (رضي الله عنه) ولید بن عقبه (رضي الله عنه) هلته ولېږلو او د اذربایجان د خلکو شورش یې ناکام کړ له هغې ځایه بیرته د مدینې منورې په طرف روان شو لاره کې ورته د امیر المؤمنین عثمان (رضي الله عنه) لیک ور ورسیدو، چې شام ته د امیر معاویه (رضي الله عنه) د کومک لپاره مجاهدین ولېږې ځکه چې

---

[2] مسند امام احمد باب فضایل عثمانؓ، الاستیعاب ج 2 ، حلیة الاولیاء 4 باب العشرة مبشرة.

(c) ketabton.com: The Digital Library

شام د عمر (رضي الله عنه) په وخت کې فتحه شوی وو؛ خو د عبد الله ابن سبا خوارجو وخت په وخت شورشونه کول نو ولید بن عقبة (رضي الله عنه) د شام طرف ته (8000) اته زره مجاهدین ولیږل، چې هغوی د خوارجو هغه شورش او بغاوت ختم کړ.

بل خوا عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) چې د عراق د بصرې والي وو له هغې ځایه اخنف بن قیس (رضي الله عنه) د خراسان طرفته راولیږلو ځکه عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) د عمر (رضي الله عنه) د خلافت په وخت کې د خراسان لرې برخې نیولی وې چې بیرته یې له لاسه وتلی وې، نو اخنف بن قیس ترکستان، ایران او نور ځایونه فتحه کړل او قندهار ته یې عاصم ابن عاصم التمیمي (رضي الله عنه) راولیږلو چې د قندهار خلکو ورسره شدید مقاومت وکړ، ډیر تلفات یې ورواړول خو اخر د عاصم (رضي الله عنه) لښکر قندهار فتحه کړ.

بیا پخپله خراسان ته راغی او د جنګ قومانده یې اخنف بن قیس (رضي الله عنه) ته ورکړه هغه د اوسني افغانستان زیاتره برخې ونیولې لکه کابل، غزني او زابل خو څه وخت وروسته د غه خلکو بغاوت وکړ او دا ځایونه د مسلمانانو له لاسه ووتل، له بل خوا عبد الله بن عامر التمیمي (رضي الله عنه) پخپله جوزجان، تالقان او فاریاب ونیول د غه جګړه کې دیرش زره (30000) مجاهدینو برخه اخیستې وه.

ربیع بن زیاد الحارثي (رضي الله عنه) هم عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) قوماندان وو زرنج او ورسره علاقې یې فتحه کړې او عبد الرحمن بن سمرة (رضي الله عنه) یې کابل طرفته راولیږلو؛ خو د کابل خلکو د مسلمانانو پر وړاندې ډیر شدید مقاومت وکړ او د عبد الرحمن بن سمرة (رضي الله عنه) مجاهدین یې ښار ته د ننوتلو څخه منع کړل؛ خو مسلمانانو د کابل ښار تر ډیره وخته محاصره کړې وساتلو اخر د کابل او سیدونکي تنګ شول او مجاهدین یې کابل ته پرېښودل په داسې حال کې چې د مجاهدینو منجنیقونو د کابل زیاته برخه ویجاړه کړې وه.

عبد الله بن عامر التمیمي (رضي الله عنه) بیرته بصرې ته لاړو او اقرع بن حابس (رضي الله عنه) یې دلته امیر وټاکلو اقرع ابن حابس (رضي الله عنه) جوزجان ته لاړو چې جوزجانیانو بیا بغاوت کړی وو هغه هلته مصروف شو دلته کابل، غزني او زابل کې بیا بغاوت وشو چې د اوسني افغانستان زیاتره برخې بیا د مسلمانانو له لاسه ووتلی او هر ځای مقاومتونه شروع شول بل طرفته هغه مجاهدین چې د قبرص د فتحې لپاره تللي وو له سخت مقاومت سره مخ شوي وو، هلته امیر معاویه (رضي الله عنه) د عثمان (رضي الله عنه) په امر یو بحري فوځ جوړ کړ چې په اسلام کې اولني سمندري فوځ وو او عبد الله ابن قیس (رضي الله عنه) چې د سمندرونو ماهر وو د امیر معاویه (رضي الله عنه) لخوا مشر وټاکل شو او عبد الله ابن عامر التمیمي (رضي الله عنه) سپه سالار کړو هغه پنځه سوه جنګي بیړۍ تیارې کړې او په سمندر کې یې د قبرص په طرف روانې کړې، دې غزا ته ذات السواري وایې ځکه چې د غه ټولې کشتۍ له خلکو ډکې وې نو چې کله د سمندر منځ ته ورسیدل نو هلته د روم عسکرو هم د دوی مخنیوي ته اته سوه بیړۍ راستولی وې او دوی یو بل سره مخامخ شول.

(c) ketabton.com: The Digital Library

مسلمانانو وربانـدې غشـي ويشـتل شـروع کـړل؛ خـو غشـي هغـوی تـه و نـه رسـېدل نـو عبـد الله ابـن قـيس (رضـي الله عنـه) مجاهـدينو تـه امـر وکـړ، چـې د الله پـه توکـل خپلـې کشـتۍ بالکـل د روم د فـوځ کشـتيو تـه ورسوئ، چې لاس په لاس جنګ ورسره وکړو.

همغـه وو چـې مسـلمان فـوځ خپلـې کشـتۍ د هغـوی لـه کشـتيو سـره نـزدې کـړې او پـه يـو بـل يـې د غشـو ويشتل شروع کړل.

چـې اخـر کـې د روم فـوځ هغـه کشـتۍ چـې د مسـلمانانو کشـتيو سـره يـې تړلـې نـوې وتښـتولې او پـاتې کشتۍ مجاهدينو غنيمت کړې او له سمندره تير شول او قبرص يې فتحه کړ.

د قبـرص د فتحـې وروسـته د مجاهـدينو مخـه د ايـران مجوسـيانو طرفتـه شـوه او سـليمان البـاهلي (رضـي الله عنـه) د ايـران لپـاره سـپه سـالار غـوره شـو چـې لـږ وخـت کـې يـې ايـران مکمـل فتحـه کـړ بـل طرفتـه افريقـايې هيوادونـه لکـه تـونس و غيـره هـم فتحـه شـول؛ خـو عبـد الله ابـن عـامر (رضـي الله عنـه) تـر ټولـو زيـات د عثمـان (رضـي الله عنـه) شـهادت او د خراسـان د ټـولې خـاورې لـه لاسـه وتلـو زيـات پريشـانه کـړی وو، نـو فيصـله يـې وکـړه چـې اول بـه ترکيـه فتحـه کـړي او بيـا بـه د افغانسـتان شـمال طـرف ګاونـډې هيوادونـو او بيـا بـه لـه هغـه ځايـه د ټولـو ملکونـو مشـترکه فـوځ جـوړ کـړي ځکـه چـې د افغانسـتان مختلفـې برخـې ځـو ځـو ځلـه فتحـه شـوې؛ خـو مسـلمانانو ونشـو سـاتلای، دا ځکـه چـې د افغانسـتان خلـک ډيـر بهادر او ميړني وو.

لـه بلـې خـوا چـې د اسـيا زړه ورتـه ويـل کېـږي هـم اسـانه کـار نـه وو، ځکـه چـې لـه سـمندره لـرې غرنـي هيـواد دی، لـوی دښـتې او صـحراګانې لـرې لـوړې ژورې لـري، لـه دوی غيـر بـل ځـوک دغـه هيـواد نـه شـي سـاتلی او د اسـيا د ټولـو هيوادونـو فتحـې هـم لـه دې هيـواده ناشـونې وې، نـو مسـلمانانو اول شـمالي ګاونـډې ملکونه فتحه کړل او بيا يې د افغانستان د نيولو او فتحه کولو پروګرام جوړ کړ.

خـو د افغانسـتان خلـک هـم نـاخبره نـه وو او د مسـلمانانو بـې سـارې فتوحـاتو ورخطـا کـړې وو او ځـو ځلـه پـه افغانسـتان حملـې او دواړو طرفونـو تـه تلفـاتو يـې هـم ذهـن کـې وو نـو قـومي مشـرانو د خپلـو عنانـاتو مطـابق يـوه لويـه جرګـه راوغوښـته او مشـوره يـې وکـړه چـې يـو قـوي وفـد مسـلمانانو تـه ورولېـږي، چـې هغـوی سـره خبـرې وکـړي او د يـو داسـې جنـګ چـې هـيڅ سـرحد نلـري، نـو لـه پوهـه کسـانو يـې يـې وفـد چـې د روايـاتو مطـابق پنځـه کسـان وو، عبـد الله عامر (رضـي الله عنـه) اخنـف بـن قـيس (رضـي الله عنـه) او سليمان الحارثي (رضي الله عنه) ته ورولېږي.

عبـد الله بـن عـامر (رضـي الله عنـه) چـې يـو تکـړه، پـوه او عـالم شخصـيت وو دغـه وفـد سـره ډيـره نرمـه لهجـه، ښـه اخـلاق او نبـوي اصـولو بانـدې برابـره معاملـه وکـړه، دوی يـې د مجوسـي او زردشـتي ديـن نـه اسـلام تـه راوبلـل او توحيـد يـې ورتـه وړانـدې کـړو، چـې د دغـه وفـد ټـول مشـران پـه خپلـه خوښـه قـانع شـول چـې دغـه د اسـلام ديـن بـر حـق دی، دوی د ديـن د زده کـړې لپـاره ځـو ورځـې تيـرې کـړې او بيرتـه واپـس راستانه شول.

او بيـا يـې د ټـول افغانسـتان نـه مشـران راجمـع کـړل او د مسـلمانانو د ديـن خـوبي او ښـېګڼې يـې ورتـه بيـان کـړې د هغـوی اخـلاق او اعمـالو پـه بـاره کـې يـې ورتـه معلومـات ورکـړل؛ خـو دې مشـرانو يـو ځـل بيـاترې وغوښـتل چـې تاسـې بيـا لاړ شئ او ورتـه ووايـې چـې مـوږ تـه ځـو عالمـان راولېـږئ چـې هغـوی دغـه

(c) ketabton.com: The Digital Library

نبي لیدلی وي تر څو چې زموږ یقین پوخ شي هغوی دوهم ځل مسلمانانو ته ورغلل او هغوی یو څو صحابه کرام ورسره راولېږل چې د هغوی د څو ورځو دعوت په برکت د افغانستان ټول وګړي چې چا په زور نه شو مسلمان کولای په خپله خوښه مسلمانان شول له دې وروسته عبد الله بن عامر (رضي الله عنه) په خپله خوښه افغانستان ته راغی او د دغه ځای د خلکو ایمانداري، بهادري، غیرت او میلمه پالنې زیات خوشحال کړ او له دې ځایه بیرته تګ یې خوښ نه شو، تر دې چې د یو روایت مطابق جوزجان کې وفات او همدلته خاورو ته وسپارل شو.

په همدې طریقه هغه افغانستان چې په زرګونو فوځ او عسکرو چا تسلیم نکړای شو په خپله خوښه یې اسلام قبول کړ.

چې د ډیرو هغه صحابه کرامو وړاندوینه رښتیا شوه چې د افغانستان خلک په اسانه نه شي مسلمانیدلای خو که یو ځل مسلمانان شول تر قیامته به یې څوکم له دین و نه ګرځوي• !

❋ ❋ ❋ ❋ ❋

• مأخوذ من موسوعة فتح دولة افغانستان الاسلامية، البداية والنهاية، مسند امام احمد:

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library